

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น เขต 3
ชื่อและนามสกุล นายพงศ์พันธ์ แก้วหาวงค์
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จำลอง นักพ็อน)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
คั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 10 เดือน มกราคม พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาขอนแก่น เขต 3

ผู้ศึกษา นายพงศ์พันธ์ แก้วหาวงค์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของ
 ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ขอนแก่น เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ (3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ
 ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่การจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 372 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม
 ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าความเที่ยง .95 สถิติที่
 ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทของ
 โรงเรียนที่จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (2) ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีส่วน
 ร่วมไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองกลุ่มอายุ 30-35 ปี และกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมแตกต่าง
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษามีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์ ที่ได้กรุณาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ อาจารย์ดร.จำลอง นักพ่อน ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระ

ขอขอบคุณ นางสาวนิตยา อินทร์พรมมา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่กรุณาชี้แนะในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอขอบคุณ นายสุพจน์ หมูโยธา ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนคอมพิวเตอร์และกวดวิชาบ้านไผ่ ที่กรุณาช่วยเหลือในเรื่องรูปแบบการพิมพ์

คุณประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาครั้งนี้ว่าขอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ ภรรยาและลูก ครู อาจารย์ พี่น้องและเพื่อน ๆ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษาตลอดมา

จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

นายพงศ์พันธ์ แก้วหางค์

ธันวาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
นโยบายการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	9
แนวปฏิบัติการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียน.....	11
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	18
ข้อมูลพื้นฐานในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	35
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	40
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	50
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.....	54
ตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและประเภทของการจัดการศึกษา.....	56
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทของการจัดการศึกษา.....	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	76
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	82
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	92
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ.....	93
ข ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	95
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	99
ประวัติผู้ศึกษา.....	110

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของโรงเรียน.....	50
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองนักเรียน.....	54
ตารางที่ 4.2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 รายด้านและภาพรวม.....	56
ตารางที่ 4.3 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอ หนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 ด้านความสามารถ.....	57
ตารางที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 ด้านสุขภาพ.....	60
ตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 ด้านครอบครัว.....	62
ตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศเป็นรายด้านและภาพรวม.....	65
ตารางที่ 4.7 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่นเขต 3 จำแนกตามกลุ่มอายุ เป็นรายด้านและภาพรวม.....	66
ตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายด้านและภาพรวม.....	67
ตารางที่ 4.9 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและภาพรวม.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศและรายด้าน.....	69
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	70
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	71
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	72
ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	73
ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามประเภท การจัดการศึกษา.....	74
ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามประเภท การจัดการศึกษา.....	75

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	12
ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานระบบคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	17

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยล้วนมีจุดมุ่งหมายที่มี แนวคิดการจัดการศึกษาที่เป็นอย่างเดียวกันคือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้ง ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีการ ดำรงชีวิตที่เป็นสุขตามความมุ่งหวังของสังคมโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและ หลักการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 แนวการจัดการ ศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน มีการพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพรวมทั้งมาตรา 23 (ข้อ 5) ใน การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ต้องให้ความสำคัญ โดยทั้งนี้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้รู้จักการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา อีกทั้งยังต้องมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากดำเนินการด้วยการ ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพของสังคมในปัจจุบันได้มี การเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

สภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นและ

มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ก็คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านการเมือง และปัญหาด้านสังคม ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมที่ประสบอยู่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ก็คือการแพร่ระบาดของและการคุกคามของสารเสพติด ปัญหาลือลามก ปัญหาการพนันและการทะเลาะวิวาท โดยเฉพาะ ปัญหาราสารเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อประเทศชาติและสุขภาพของผู้เสพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 1) อันจะก่อความไม่สงบสุขแก่บ้านเมืองและความมั่นคงของประเทศ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด หากมีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน โดยธรรมชาติของวัยรุ่นทุกคนต้องการการยอมรับ ต้องการหาเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีความอ่อนไหวทางจิตใจง่าย หากรู้ไม่เท่าทันหรือปรับตัวไม่ได้อาจเป็นเหตุให้เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต, 2544 : 20 – 24) พบว่า ปัญหาที่พบของเด็กและเยาวชนในโรงเรียนร้อยละ 30 ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้เด็กและเยาวชน 1 ใน 10 เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเองและสามารถใช้ศักยภาพของตนเองในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1) ดังนั้นการแก้ไขปัญหานั้นที่จะทำให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จซึ่งเกิดจากการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังได้นั้น จึงจำต้องอาศัย การมีส่วนร่วมทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ โดยเฉพาะครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชน เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก ความเมตตาที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้เจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญ เป็นที่มุ่งหวัง และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานเป็นระบบมีความชัดเจน จึงได้มีนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ในการที่จะดำเนินการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้ โรงเรียนจัดดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเร่งแก้ปัญหาสารเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง วิชา และชุมชน นโยบายดังกล่าวสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องอย่างใกล้ชิด โดยการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้สามารถทราบความเปลี่ยนแปลงและสามารถหาวิธีการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์ ฉะนั้นการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งมี

องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 5) จึงเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สามารถรับการตรวจสอบประเมิน การดำเนินงาน ได้ทุกขั้นตอนที่เห็นเป็นรูปธรรม สามารถประเมินคุณภาพของนักเรียนที่เกิดจาก ผลการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคุณภาพของครู ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการได้เป็นอย่างดี

การดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ครูประจำชั้น และหรือครูที่ปรึกษานับเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะสามารถดูแล กำกับ ติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองนักเรียนก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าครูประจำชั้นและหรือครูที่ปรึกษาที่จะต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดเช่นกัน เนื่องจากนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับประถมศึกษา ตอนปลาย หรือระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านพฤติกรรม อารมณ์และสังคม อันอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาที่รุนแรง ยากที่จะบำบัดรักษาได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือป้องกัน ดังนั้นโรงเรียนและครอบครัวจึงมีบทบาทและหน้าที่ความ รับผิดชอบอย่างสำคัญยิ่งในการดูแล แนะนำ สั่งสอนฝึกฝน กล่อมเกลา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการของนักเรียนให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านความคิด ความสามารถ ความมีจิตวิญญาณ เป็นของตนเอง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กล่าวคือในการจัดการศึกษาต้องการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับครูประจำชั้นและหรือครูที่ปรึกษา เพื่อช่วยกันพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าสูงสุดเหนือกว่าทรัพยากรอื่นใดให้เป็นผู้ที่มีความสามารถรู้จักเข้าใจดูแลช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีความสุข

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษาในอันที่จะส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าจะช่วยให้การดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามความมุ่งหวัง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะ

ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเกิดผลดีต่อเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา

2.3 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

3. สมมติฐานในการวิจัย

3.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน

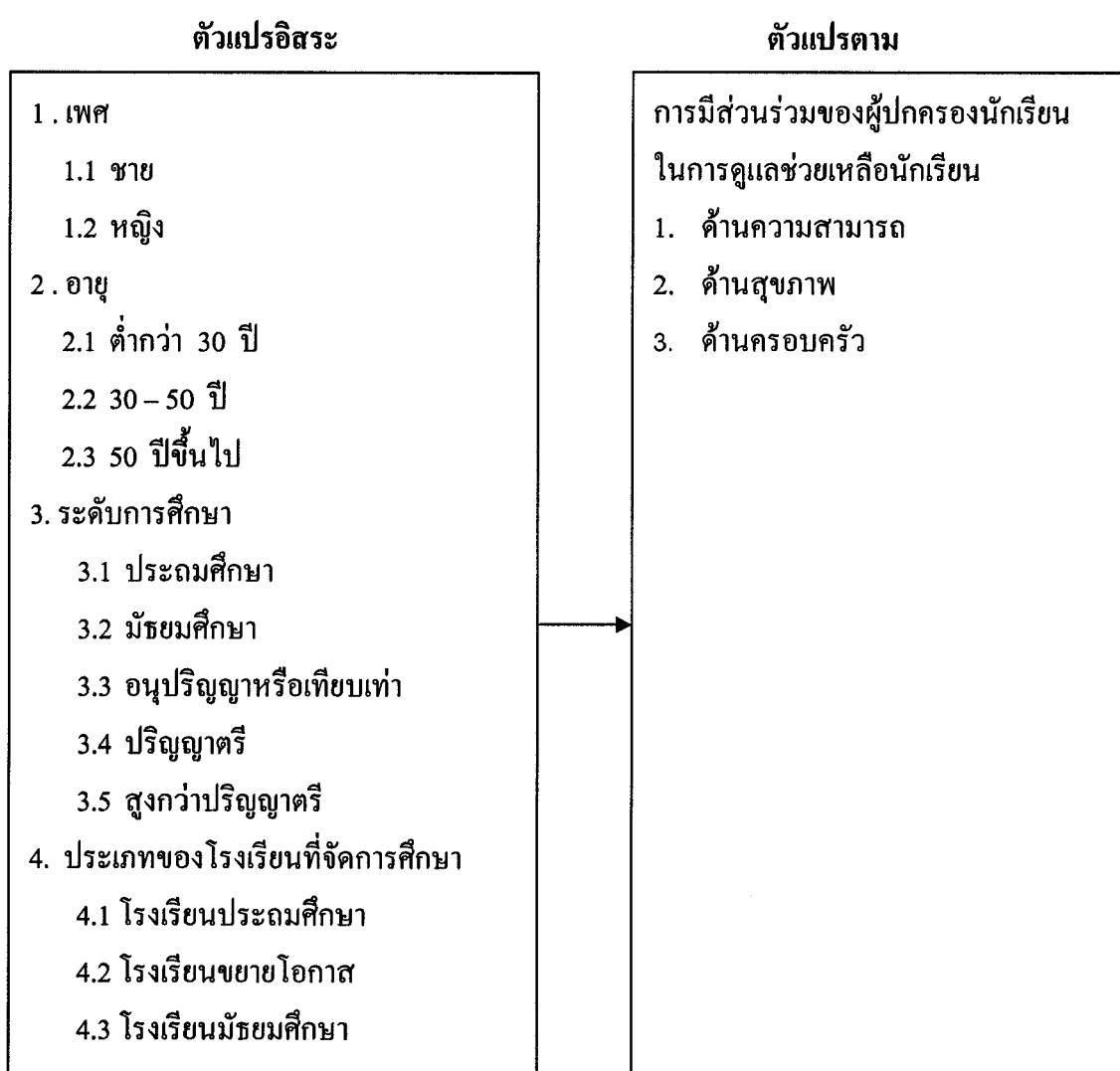
3.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามอายุ มีความแตกต่างกัน

3.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน

3.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา มีความแตกต่างกัน

4. กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 โดยใช้กรอบความคิดของกรมสุขภาพจิต (2544 : 20 – 24) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียน ที่ควรทราบ 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและ ด้านครอบครัว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 11,170 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร ได้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-2 (โรงเรียนประถมศึกษา) ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 (โรงเรียนขยายโอกาส) และระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (โรงเรียนมัธยมศึกษา) จำนวน 372 คน

1) ตัวแปรที่ศึกษา

(1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่

ก. เพศ จำแนกเป็น

ก) ชาย

ข) หญิง

ข. อายุ จำแนกเป็น

ก) ต่ำกว่า 30 ปี

ข) 30 - 50 ปี

ค) 50 ปีขึ้นไป

ค. ระดับการศึกษา

ก) ประถมศึกษา

ข) มัธยมศึกษา

ค) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ง) ปริญญาตรี

จ) สูงกว่าปริญญาตรี

ง. ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

ก) ช่วงชั้นที่ 1-2 (โรงเรียนประถมศึกษา)

ข) ช่วงชั้นที่ 1-3 (โรงเรียนขยายโอกาส)

ค) ช่วงชั้นที่ 3 – 4 (โรงเรียนมัธยมศึกษา)

ง) ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียน 3 ด้าน คือ

(ก) ด้านความสามารถ

(ข) ด้านสุขภาพ

(ค) ด้านครอบครัว

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือป้องกัน แก้ไขปัญหา อบรม ดูแลเอาใจใส่ และร่วมประเมินผลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อถึงตัวนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย

6.1.1 **ด้านความสามารถ** หมายถึง การดูแลช่วยเหลือของผู้ปกครองต่อนักเรียนในประเด็นความสามารถทางการเรียน และความสามารถอื่นของนักเรียน ได้แก่ การติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งรายภาคและรายปีการศึกษา พฤติกรรมทั้งในและนอก ห้องเรียน ความตั้งใจและความสนใจเรียน การมาและการขาดเรียน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การปรับตัว ความสามารถทางเชาว์ปัญญา การร่วมกันพัฒนาความสามารถทางสมอง และการแสดงออกทางความสามารถพิเศษ

6.1.2 **ด้านสุขภาพ** หมายถึง การดูแลช่วยเหลือของผู้ปกครองต่อนักเรียนในประเด็นเกี่ยวกับสภาพร่างกาย จิตใจและพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย โรคประจำตัว ความบกพร่องหรือความพิการทางร่างกายเกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ การร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาสุขภาพร่างกายทางด้านปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ชีวิตความเป็นอยู่ การร่วมกันพัฒนาทางด้านจิตใจ พฤติกรรมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อการศึกษาเกี่ยวกับสมาธิสั้น การไม่อยู่นิ่ง พฤติกรรมเบี่ยงเบนในทางที่ไม่เหมาะสม บุคลิกภาพ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีงามกับเพื่อนครู ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปและการดำรงชีวิตที่ดี

6.1.3 ด้านครอบครัว หมายถึง การดูแลช่วยเหลือของผู้ปกครองในประเด็นเกี่ยวกับสภาพทางด้านเศรษฐกิจและการคุ้มครองนักเรียน ได้แก่ การหารายได้มาสนองความต้องการปัจจัย พื้นฐานของครอบครัวตั้งแต่อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค การร่วมกันส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว สนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการเรียนทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อื่น ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน การแสดงออกตามบทบาทหน้าที่การเป็นผู้ปกครองที่ดีโดยการอบรม สั่งสอน เลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น และความสัมพันธ์อันดีของบุคคลในครอบครัว รวมทั้งการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้สารเสพติด และอันตรายอื่น ๆ

6.2 ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลผู้ให้การอบรม เลี้ยงดู คุ้มครอง ดูแล รักษา ควบคุม นักเรียนที่อยู่ในการปกครอง ได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้องและผู้อุปการะ เป็นต้น

6.3 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนตามหลักสูตร การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาในอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6.4 ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา หมายถึง ลักษณะของการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

6.4.1 โรงเรียนประถมศึกษา จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 – 2

6.4.2 โรงเรียนขยายโอกาส จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 – 3

6.4.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จัดการศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 – 4

6.5 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เป็นแนวทางการบริหารงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีประสิทธิภาพและเกิดผลดียิ่งขึ้น

7.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน

7.3 โรงเรียนและชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. นโยบายการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. แนวปฏิบัติการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
3. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ข้อมูลพื้นฐานในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. นโยบายการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้มีนโยบาย ในการที่จะดำเนินการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งแก่นักเรียน โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้โรงเรียนได้มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเร่งแก้ปัญหา สารเสพติดและเพศศึกษาในสถานศึกษา โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง วัด ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (กรมสามัญศึกษา, 2545:9) ตามนโยบายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้กรมสามัญศึกษา (เดิม) โดยให้โรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง โดยในระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2543 กรมสามัญศึกษา (เดิม) ร่วมกับกรมสุขภาพจิตได้ทดลองการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับโรงเรียนนำร่อง จำนวน 7 โรงเรียน ในระยะที่ 2 เป็นระยะขยายผลการศึกษาในปีการศึกษา 2544 กรมสามัญศึกษา (เดิม) ได้มอบนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 2,669 แห่ง ดำเนินการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ทุกโรงเรียน และมีการติดตามผลในระยะที่ 3 เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุง โครงสร้างการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงได้มาอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขณะเดียวกัน โรงเรียนมัธยมศึกษาก็ยังดำเนินการ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องมีส่วนร่วมช่วยกันดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพในการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติต่อไป ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในปัจจุบันครู อาจารย์บางท่านยังเข้าใจว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นหน้าที่ของครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวหรือดูแลรับผิดชอบเฉพาะนักเรียนที่เป็นที่ปรึกษา ส่วน นักเรียนคนอื่น ๆ ครูอาจารย์ก็จะละเลยไม่ให้การดูแลช่วยเหลือ นอกจากนี้ครูอาจารย์บางท่านก็ยัง ถือว่าการอบรมดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง ส่วนผู้ปกครองก็ทำงานจนไม่มี เวลาดูแลอบรมสั่งสอน ช่วยเหลือบุตรหลานของตนเอง จึงทิ้งให้เป็นภาระหน้าที่ของทางโรงเรียน ส่วนชุมชนก็มองว่านักเรียนไม่ใช่บุตรหลานของตนจึงไม่ให้ความสนใจที่จะช่วยกันดูแล ฉะนั้น ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น บุคลากรทุกฝ่าย ทุกคนต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจประสานงานซึ่งกันและกัน โดยไม่คิดว่าเป็น ภาระหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดอีกผู้หนึ่งก็คือ ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งจะเป็นผู้ที่สามารถ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดน มีการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียน ได้รับข้อมูลข่าวสารและอารยธรรมต่าง ๆ จากต่างประเทศมากมาย ส่งผลให้นักเรียนได้รับค่านิยมที่มี ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทั้งในทางที่ดีและไม่ดี จึงจำเป็นที่จะต้องให้การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนออกไปเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป ในการดำเนินการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้ที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็คือ ครูซึ่งเป็นผู้ที่มี บทบาทหน้าที่ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา คือ ครูจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีความรัก ความ เอื้ออาทรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์และมีสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะ

แนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิตที่ดี นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐาน ที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีและมาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานดังกล่าว โรงเรียนในอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 เปิดทำการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจัดการศึกษาเป็นระดับช่วงชั้น ดังนี้ เปิดการสอนระดับช่วงชั้นที่ 1 – 2 (โรงเรียนประถมศึกษา) โรงเรียนที่เปิดสอนจำนวน 55 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 4,997 คน เปิดทำการสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) โรงเรียนที่เปิดสอนมีจำนวน 15 โรงเรียนมีนักเรียนจำนวน 3,722 คน และเปิดทำการสอนระดับช่วงชั้น ที่ 3 – 4 (โรงเรียนมัธยมศึกษา) โรงเรียนที่เปิดสอนจำนวน 4 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 2,451 คน รวมมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 11,170 คน เพื่อพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถ เต็มศักยภาพมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจึงได้วางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม โดยมอบหมายให้ฝ่ายปกครองจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักประสานความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปกครองซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและตามความคิดหวังของสังคมมีทักษะการดำรงชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไปในภายภาคหน้า

2. แนวปฏิบัติการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่โรงเรียนนั้น มีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 รอบปีโดยประมาณ ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544 : 20 –24) โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน

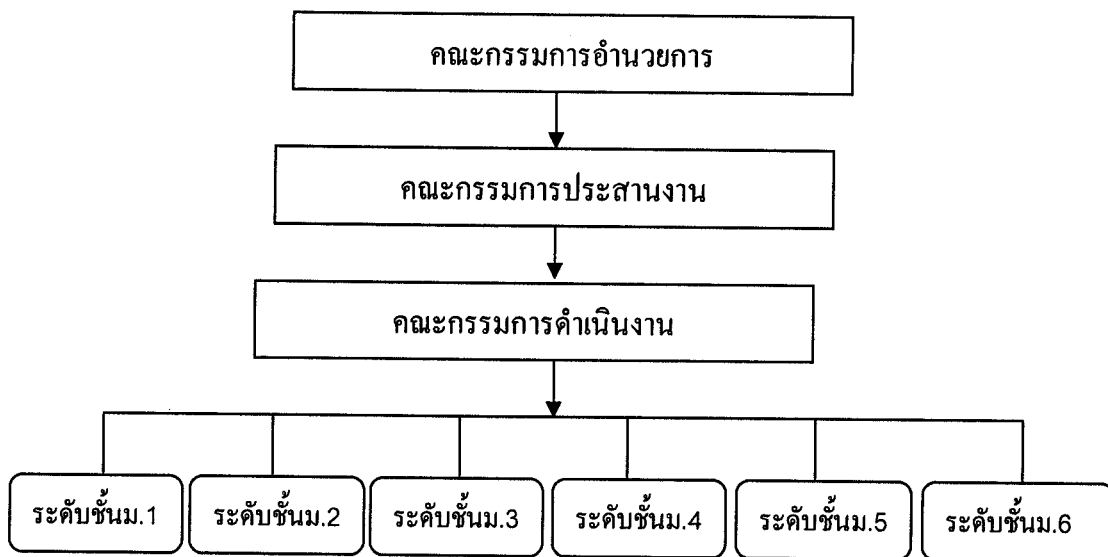
1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะกรรมการมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และมีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการแต่งตั้งคณะกรรมการนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประชุมหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากรในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแล้วจึงแต่งตั้งคณะกรรมการพร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ตั้งแต่กรรมการอำนวยการหรือทีมนำ คณะกรรมการประสานงานหรือทีมประสาน และคณะกรรมการดำเนินงานหรือทีมทำ คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 3 คณะ มีโครงสร้างคณะกรรมการการประสานการทำงาน และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในแต่ละคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

1.1.1 โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.2 การประสานการทำงาน

1.1.3 องค์ประกอบของบุคลากรในแต่ละคณะและบทบาทหน้าที่

โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประสานการทำงาน

คณะกรรมการทุกคณะ ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและแต่ละคณะต้องร่วมมือทำงานกันเป็นทีม ร่วมประชุมปรึกษาหารือกัน ทีมนำควรประชุมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ทีมประสานประชุมเดือนละ 2 ครั้ง และทีมทำประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

องค์ประกอบของบุคลากรในแต่ละคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าแผนกงานโรงเรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ชุมชน หัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการ และรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครองเป็นกรรมการ และเลขานุการ โดยมีบทบาทหน้าที่ คือ กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง นิเทศติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแต่ละระดับชั้น หรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนกำหนดเพิ่มเติม

2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง เป็นประธาน หัวหน้าระดับชั้นทุกชั้น หัวหน้างานพยาบาล-อนามัย ครูงาน แผนกงาน สารสนเทศบุคลากรอื่นๆ ตามความเหมาะสมของโรงเรียน หัวหน้างานแนะแนวหรือโรงเรียน พิจารณานุเคราะห์ตามความเหมาะสมเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีบทบาทหน้าที่คือ ปฏิบัติงานในฐานะเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดเอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานและรับผิดชอบจัด ประชุมชี้แจง และการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร จัดการประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง รายงานสรุปผลการดำเนินงาน หรืออื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) แยกเป็น 6 คณะตามระดับชั้น หากระดับชั้นใด มีจำนวนมากให้จัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยอีกได้ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าระดับชั้นเป็นประธาน รองหัวหน้าระดับชั้นเป็นรองประธาน ครูที่ปรึกษาในระดับชั้น ครูประจำวิชาในระดับชั้นและครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ครูแนะแนวโรงเรียนพิจารณานุเคราะห์ตามความเหมาะสม เป็นเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ คือประสานงานผู้เกี่ยวข้องประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการดำเนินงานในระดับชั้นของตน บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้นศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน และนำเสนอทีมประสาน ประชุมร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในงานประจำของตนหรืออื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน

4.1 หัวหน้าระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ติดตามกำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมครูในระดับเพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมกลุ่มเพื่อพิจารารายกรณี บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงาน ประเมินผลระดับชั้นส่งผู้บริหารหรืออื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4.2 ครูที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนทั้งการส่งเสริมป้องกันปัญหา และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวหรืออื่น ๆ ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน การส่งต่อนักเรียน ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งหัวหน้าระดับหรืออื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4.3 ครูประจำวิชาและครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ประชุมปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานสรุปผลและรายงานส่งหัวหน้าระดับ หรืออื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4.4 ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่จัดกิจกรรมคาบแนะแนวเพื่อสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสนับสนุนและเป็นแกนหลักให้กับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้การปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือร่วมประชุมปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนวให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับหรืออื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ยุทธศาสตร์ความสำเร็จ คณะกรรมการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนจำเป็นต้องประสานการทำงานร่วมกัน และแต่ละคณะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยมีหลักการคือจะต้องมีการประชุมสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง ทุกคนต้องเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ตรงต่อเวลาและอยู่ร่วมประชุมโดยตลอดเลิกประชุมพร้อมกันทุกคน ไม่ออกจากที่ประชุมก่อนยุติการประชุมเคารพกฎกติกาของที่ประชุม ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด ๆ ต้องมีการประชุมตกลงกันก่อน ต้องมีความเคารพซึ่งกันและกันให้เกิดรักกันและมีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน

1. วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับวางแผนการดำเนินงาน และเพื่อให้ได้แผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

2. นักเรียนของโรงเรียนตลอดปีการศึกษา โดยคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และหรือคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานของโรงเรียน โดยใช้เครื่องมือ ซึ่งมีหลายชนิดอาจใช้แบบประเมินแบบสอบถาม หรือแบบสำรวจการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความต้องการข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องที่คณะกรรมการประสานงานจัดทำขึ้น แบบประเมินนี้ใช้ประเมินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนในด้านต่างๆของโรงเรียนที่มีผลต่อการช่วยเหลือนักเรียนและข้อเสนอแนะ ของครูรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการแผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนและการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นปฏิบัติตามแผน

1. สร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญเห็นคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้าใจในบทบาทภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนวิธีดำเนินการคณะกรรมการประสานงานจะต้องสร้างความเข้าใจกับบุคลากรโดยอาจจัดในลักษณะประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความยินดีร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน หรือฝึกอบรมบุคลากร โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิคหรือทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น ตลอดจนการประชาสัมพันธ์งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

2. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กำหนดไว้พร้อมทั้งนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงและทันการณ์ ส่วนวิธีดำเนินการ ครูที่ปรึกษาดำเนินการซึ่ง

อย่างน้อยต้องครอบคลุมด้านความรู้สามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัว การส่งเสริมนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลด้วยการจัดกิจกรรมได้แก่กิจกรรมโฮมรูม(Homeroom) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom Meeting) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อาจเป็นกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การส่งต่อนักเรียนไปยังครูอื่นๆ เช่นครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น นอกจากนี้ครูจะต้องบันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและควรบันทึกทุกขั้นตอนและสรุปผลการปฏิบัติงานรายงานหัวหน้าระดับต่อไป

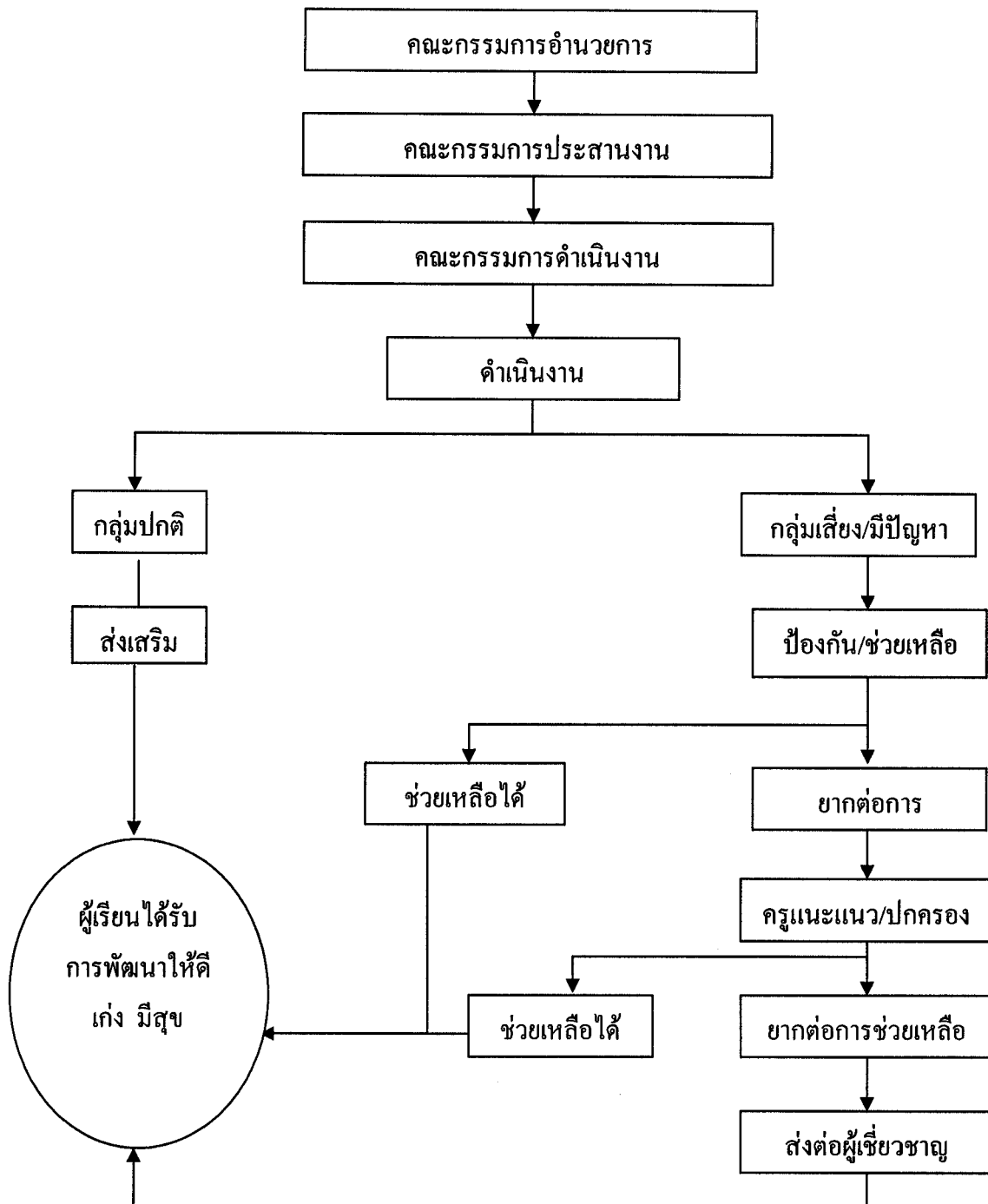
ขั้นกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

1. การประเมินเพื่อทบทวน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่มีในแต่ละระดับ และนำข้อมูลไปใช้ในการทบทวนและปรับปรุงระหว่างการทำงานรวมทั้งรายงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละระดับชั้น สำหรับการจัดทำสรุปรายงานของโรงเรียนต่อไป ส่วนวิธีดำเนินการคณะกรรมการอำนวยการจะต้องแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินงานของครูในแต่ละระดับชั้น ดำเนินการประเมินแต่ละระดับชั้น โดยผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง หรือผู้แทนครูในแต่ละระดับซึ่งได้รับการอบรมหรือมีความรู้ทักษะในการประเมินให้เป็นผู้ประเมินดำเนินการประเมินสลับระหว่างระดับชั้น แล้วนำผลดังกล่าวมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ในการประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละระดับชั้นควรกระทำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง หลังจากประเมินแล้วผู้ทำหน้าที่ประเมินจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพของแต่ละระดับชั้นส่งคณะกรรมการประสานงานเพื่อรายงานผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

2. ประเมินเพื่อพัฒนาและสรุปรายงาน วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รายงานสรุปการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละภาคเรียนและปีการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาระบบวิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่วนวิธี ดำเนินการ ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน ทุกสิ้นภาคเรียนคณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับจัดทำรายงานสรุปเป็นระดับเสนอคณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการประสานงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับและจากการประเมินเพื่อทบทวนของแต่ละระดับมาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของโรงเรียนเสนอคณะกรรมการอำนวยการดำเนินการ ซึ่งมีหน้าที่คือประชุมพิจารณา สรุปวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการประสานงานได้รับทราบเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงาน และ

คณะกรรมการดำเนินงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง หลังจากนั้นก็จะนำผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบต่อไป

ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้จัดทำแผนภูมิการดำเนินงานระบบคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานระบบคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากทางโรงเรียน เพื่อส่งเสริม ป้องกัน และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด (กรมสุขภาพจิต, 2544 : 7)

แนวคิดหลักในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการและกรมสุขภาพจิตได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมียุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลา และวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การชี้แนะนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริม จึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชนมีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจนพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและรับการประเมินได้

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน

4. การป้องกันและแก้ปัญหา

5. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเป็นกระบวนการซึ่งเอื้อในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบ ดังนั้นการรับรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ข้อมูลที่สำคัญที่ครูที่ปรึกษาใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน กรมสุขภาพจิต (2544 : 20-24) ได้กำหนดว่า ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้าน ใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1 ด้านการเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยแต่ละภาคเรียน ความสามารถทางการเรียน พฤติกรรมการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจเรียน ขาดเรียนบ่อย การเข้าชั้นเรียน ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ปัญหาการพูดหน้าชั้นเรียน การขาดความพึงพอใจในการเรียน ปัญหาการปรับตัวเข้ากับเพื่อน และอื่น ๆ เป็นต้น

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ ความสามารถพิเศษของนักเรียน บทบาทหน้าที่พิเศษของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ความถนัด ความสนใจและผลงานที่ผ่านมาของ นักเรียน เป็นต้น

2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น

2.1 ด้านร่างกาย รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ น้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย โรคประจำตัว ความบกพร่องหรือความพิการทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น อวัยวะต่าง ๆ และอื่น ๆ เป็นต้น

2.2 ด้านจิตใจและพฤติกรรม รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น มีอารมณ์ซึมเศร้า มีความวิตกกังวล พฤติกรรม

ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรม เบี่ยงเบนก้าวร้าว สมาธิสั้น ไม่อยู่นิ่ง บุคลิกภาพเก็บตัว ซื่อาย หรือความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ เป็นต้น

3. ด้านครอบครัว แยกเป็น

3.1 ด้านเศรษฐกิจ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเพียงพอของรายรับรายจ่าย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับการมาโรงเรียน อาชีพของผู้ปกครอง หรืออื่น ๆ เป็นต้น

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง สถานภาพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว จำนวนพี่น้องหรือบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การติดยา การพนัน เป็นต้น

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากจะศึกษาจากระเบียนสะสม แบบประเมิน พฤติกรรมเด็กแล้ว ยังมีวิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ อีกซึ่งสามารถรู้จักนักเรียนได้เป็นอย่างดี และกระทำได้ไม่ยาก ได้แก่ การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านการสังเกต การศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กผู้ศึกษาอาจทำการสัมภาษณ์บุคคลต่อไปนี้คือการสัมภาษณ์ ตัวเด็กเอง การสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือญาติของเด็ก การสัมภาษณ์เพื่อนของเด็กการสัมภาษณ์ครู ของเด็ก

กระบวนการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีการเตรียมการสัมภาษณ์มาเป็นอย่างดี ผู้สัมภาษณ์ควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้สัมภาษณ์เสียก่อน ซึ่งถ้ามีความสัมพันธ์กันดีแล้ว ผู้สัมภาษณ์จะได้ข้อมูล ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นจริง หลังจากนั้นผู้สัมภาษณ์ต้องชี้แจงจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์ และแสดงให้เห็นถึงความสนใจและความจริงใจที่ตนเองมีต่อผู้ให้สัมภาษณ์ และชี้แจงว่าจะเก็บข้อมูลต่าง ๆ เป็นความลับเพื่อผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความไว้วางใจว่าข้อมูลจะไม่ถูกเปิดเผย ในขณะที่สัมภาษณ์ควรมีการจดบันทึก ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะต้องจดบันทึก ระหว่างการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ หรือข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็น รวมทั้งความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ควรบันทึกทันทีหลังจากการสัมภาษณ์ไปแล้ว ในการสัมภาษณ์นั้นผู้สัมภาษณ์ควรสังเกตปฏิกิริยาต่าง ๆ ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อคำถาม

ต่าง ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นท่าทาง อากัปกิริยา หรือคำพูด สิ่งเหล่านี้ผู้สัมภาษณ์ควรจะนำมาประกอบการพิจารณาในการศึกษาเด็กนั้น

การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นการติดต่อระหว่างบ้านกับทางโรงเรียน โดยการที่ครูเป็นฝ่ายไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองถึงบ้าน ทำให้ทั้งครูและผู้ปกครองได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็กเพิ่มขึ้นอีกหลายอย่างในการไปเยี่ยมเยียนลักษณะนี้ ครูเป็นฝ่ายเรียนรู้มากกว่าผู้ปกครอง ในการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนครูจะต้องสร้างความสบายใจให้แก่ผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองบางคนจะรู้สึกวิตกกังวลว่าสภาพทางบ้านไม่เรียบร้อย การไปเยี่ยมผู้ปกครองถึงบ้านเป็นโอกาสให้ครูสังเกตความเป็นไปทางบ้านได้โดยไม่ต้องฟังคำบอกเล่าของผู้อื่น ข้อเท็จจริงที่ครูได้จากการไปเยี่ยมบ้านของเด็ก อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาเข้าใจเด็กเพื่อที่จะสามารถให้การช่วยเหลือได้ถูกทาง ก็คือ สภาพทั่วไปรอบ ๆ บ้านซึ่งจะช่วยให้เราทราบถึงทัศนคติและความรู้สึกของเด็กและผู้ปกครองที่มีต่อบ้านของตนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สภาพความสะดวกต่าง ๆ ในการที่นักเรียนจะอ่านหนังสือหรือทำการบ้านที่บ้าน เช่น วัสดุอุปกรณ์ที่จะทำงาน โต๊ะทำงาน โคมไฟ เป็นต้น และที่สำคัญก็คือ โอกาสที่นักเรียนจะได้ดูหนังสือและความช่วยเหลือของผู้ปกครองในการเล่าเรียน รวมทั้งทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียน ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อตัวเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคตครูควรพยายามเรียนรู้ทัศนคติของผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทัศนคติของบิดามารดาต่อบุตรเป็นทัศนคติที่ดีที่สุดคือทัศนคติแบบมัชฌิมาปฏิบัติ กล่าวคือ มีความพอเหมาะพอควรในความห่วงใยบุตร ประารถนาที่จะให้บุตรประสบความสำเร็จ การที่จะเจาะจงลงไปว่าบิดามารดามีทัศนคติต่อเด็กของตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมเป็นเรื่องยาก แต่อย่างไรก็ดีครูควรจะทราบถึงลักษณะทัศนคติของผู้ปกครองเป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์สำคัญในการเยี่ยมบ้านนักเรียนก็เพื่อจะปลูกฝังความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง มิใช่เพื่อจะวินิจฉัยว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านเหมาะสมหรือไม่ ครูควรจะระลึกระลึกเสมอว่าตนไม่ได้มีหน้าที่ที่จะไปเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนแต่ควรจะมีความรู้ความเข้าใจต่อสภาพความเป็นอยู่เพื่อจะได้รู้จักนักเรียนของตนดีขึ้นจะได้สามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

ข้อปฏิบัติในการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน

1. พยายามแจ้งให้ผู้ปกครองและตัวเด็กเองทราบพร้อม ๆ กันว่าครูจะไปเยี่ยมบ้านเพื่อเป็นการสร้างความรู้สึที่ดีต่อการมาของครู ครูจะต้องอธิบายให้เด็กและผู้ปกครองทราบถึงเจตนาตลอดจนวัตถุประสงค์ในการไปเยี่ยมในแต่ละครั้ง

2. ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กและผู้ปกครองให้มากที่สุดก่อนออกไปเยี่ยม ในการสนทนากับผู้ปกครองนั้นครูควรแสดงให้เห็นว่าตนมีความสนใจในตัวเด็กจริง ๆ และรู้จักเด็กเป็นอย่างดีในทุก ๆ ด้านไม่แต่เพียงด้านการเรียนเท่านั้น

3. ควรสนับสนุนให้เด็กออกมาร่วมวงในการสนทนาด้วยในระยะแรกที่ครูไปถึง การที่ตัวเด็กมานั่งด้วยในระยะแรก ๆ จะช่วยให้ทั้งครูและผู้ปกครองมีเรื่องที่จะพูดคุยกัน ยกเว้นแต่ในกรณีที่เรื่องนั้นเป็นเรื่องที่เด็กไม่ควรรู้ แต่ในทางที่ดีควรให้เด็กนั่งด้วยตลอดเวลาดีกว่าเพื่อจะได้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างครู เด็ก ผู้ปกครอง

4. พยายามเลี่ยงการพูดเปรียบเทียบเด็กที่ไปเยี่ยมบ้านกับเด็กอื่น แต่ขณะเดียวกันผู้ปกครองมักจะเปรียบเทียบเด็กของตนกับเด็กอื่นให้ครูฟัง ครูก็ควรรับฟังแต่หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ ว่าถูกหรือผิดประการใด

5. พยายามกล่าวถึงนักเรียนแต่ในด้านที่ดี ระหว่างการเยี่ยมเยียนบ้าน ครูควรพูดย้ำให้ผู้ปกครองทราบว่าเด็กมีความสามารถที่จะเรียนได้ดีขึ้น จะทำให้ผู้ปกครองและเด็กมองเห็นคุณค่าในตนเอง

6. พยายามให้ผู้ปกครองแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบในสิ่งที่ครูกล่าวถึง เรื่องนี้เป็นหลักการสำคัญข้อหนึ่งที่จะต้องกระทำในการเยี่ยมบ้านนักเรียน เนื่องจากปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้ปกครองจะช่วยให้ครูวินิจฉัยได้ว่าผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่พูดคุยมากน้อยเพียงใด ผู้ปกครองมีทัศนะอย่างไร ครูจะต้องพยายามให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการสนทนาเป็นผู้พูด มากกว่าผู้ฟัง ในขณะที่เดียวกันครูจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดีและรับฟังมากกว่าแสดงความคิดเห็น แต่ถ้าหากจำเป็นต้องแสดงความคิดเห็นให้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ การที่จะให้ผู้ปกครองแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบทำได้หลายวิธี แต่ไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด และอย่าทำให้ความเจ็บมาครอบงำบรรยากาศครูควรใช้วิธีการตั้งคำถามนำเพื่อชี้ทางให้ผู้ปกครองพูดออกมาตามสถานการณ์นั้น ๆ

7. ไม่ควรเคร่งครัดเรื่องเวลาจนเกินไป ควรจะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าการสนทนาในครั้งนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ครูจะต้องไม่แสดงอาการร้อนรนรีบเร่งจนเกินไป ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองบางคนมีเวลาจำกัดก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองไปทำภารกิจส่วนตัวก่อนแล้วจึงนัดเวลามาเยี่ยมเยียนพูดคุยใหม่ ทั้งนี้ระยะเวลาในการเยี่ยมเยียนจะเร็วหรือช้าเพียงใดย่อมแล้วแต่ตัวเด็กและผู้ปกครอง แต่ระยะเวลาที่พอเหมาะพอดีอยู่ราว ๆ 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง แต่ระยะที่ได้ผลดีจะใช้เวลา 1 ชั่วโมงสำหรับการเยี่ยมเยียน ไม่รวมเวลาการเดินทาง การเตรียมงาน และการเขียนรายงาน

8. ไม่ควรวิจารณ์โรงเรียนหรือครูคนอื่น ๆ ระหว่างการเขียนผู้ปกครองกับนักเรียนจะมีลักษณะที่คล้ายกันคือ เมื่อมีโอกาสจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนหรือครูคนอื่นก็มักจะตำหนิ ติเตียนโรงเรียนหรือครูคนอื่น ๆ ครูจะต้องเป็นฝ่ายรับฟังเท่านั้นหรืออาจชี้แจงให้กระจ่างในฐานะที่เป็นตัวแทนโรงเรียน แต่ถ้าไม่สามารถกล่าวชี้แจงได้ให้ผู้ปกครองติดต่อสอบถามกับทางโรงเรียนหรือครูที่ผู้ปกครองต้องการทราบ

9. ไม่ควรพิถีพิถันในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้มากจนเกินไป ครูควรวางแผนไว้คร่าว ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ครูควรหาจังหวะและโอกาสที่เหมาะสมขึ้นมาพูดก่อนที่จะเปลี่ยนไปเรื่องอื่น พยายามอย่าเปลี่ยนเรื่องสนทนาบ่อย ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลจากผู้ปกครองไม่มากในแต่ละเรื่อง การบันทึกข้อความใด ๆ ลงในสมุดขณะสนทนาไม่ควรกระทำ เป็นอันขาด จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกที่กำลังถูกวิเคราะห์สอบสวน

10. พยายามให้การเยี่ยมบ้านเริ่มต้นและลงท้ายด้วยดี ทั้งครูและผู้ปกครองควรมีความรู้สึกว่ากำลังสนทนากันในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเด็ก เมื่อการเยี่ยมบ้านสิ้นสุดลงทั้งสองฝ่ายจะมีหนทางในการช่วยเหลือเด็กได้มากขึ้นกว่าเดิม

ฉะนั้นในการเยี่ยมบ้านอาจทำให้ผู้ปกครองมีทัศนคติใหม่ว่า โรงเรียนและครูมีความหมายแก่ตน เพราะอย่างน้อยก็มีครูคนหนึ่งเข้าใจตนและเด็กของตน อันจะเป็นหนทางในการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะทำให้ได้ข้อมูลจากตัวเด็กมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ทั้งนี้ครูจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครูจะได้รับประโยชน์มากมายและมีแนวทางในการที่จะช่วยเหลือเด็กในด้านต่าง ๆ ได้

การสังเกต การสังเกตเป็นกลวิธีเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เก่าแก่และใช้กันมากที่สุดและจะมีประโยชน์มากถ้าใช้อย่างมีระบบระเบียบ การสังเกตเป็นพฤติกรรมที่มีวัตถุประสงค์หลายอย่าง เช่น ใช้ศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคล ศึกษาให้เดาความเข้าใจถึงสาเหตุพฤติกรรม ความเชื่อ ทัศนคติของนักเรียน เป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ (2540, หน้า 7) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงาน หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องรวมตัวอย่าง (Samples) หรือบางส่วนของหลักฐาน (Evidences) ที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ ความพยายาม หรือ ความถนัด ของบุคคล หรือประเด็นที่ต้องการจัดทำแฟ้มสะสมงานไว้อย่างเป็นระบบ โดยบุคคลนั้น หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนรับผิดชอบในการจัดทำแฟ้มสะสมงานร่วมกัน

ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานนักเรียน

1. สอนนักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนจะต้องจัดทำแฟ้มด้วยตนเอง เลือกทำงานแต่ละชิ้นอย่างมีอิสระตามความสนใจและความสามารถ ผลงานสามารถปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นได้ การทำงานแฟ้มสะสมงานจึงเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการสอนเป็นรายบุคคล

2. สะท้อนความสามารถของนักเรียนออกมาให้เห็นถึงวิธีการทำงานในแต่ละขั้นตอน
3. ทำให้ครูหาจุดเด่นของนักเรียนมากกว่าจุดด้อย นักเรียนสามารถเลือกตัดสินใจว่าจะให้งานชิ้นที่ดีที่สุดของตนเองสำหรับการประเมิน นักเรียนจะมีความสุขและความภาคภูมิใจ
4. สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของนักเรียนให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ และเป็นประโยชน์ในการอภิปรายความก้าวหน้าของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครองทราบได้
5. งานทุกชิ้นในแฟ้มสะสมงานที่พิจารณาคัดเลือกไว้แล้วจะต้องเขียนวัน เดือน ปีกำกับไว้เพื่อประเมินความเจริญงอกงาม หรือพัฒนาการของนักเรียน

การใช้แฟ้มสะสมงานของนักเรียน

1. ใช้สอนนักเรียนให้รู้จักการวิพากษ์ วิเคราะห์ตนเอง สะท้อนให้เห็นถึงความคิดของนักเรียน
2. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์และตัดสินใจในการเลือกงานเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน
3. ให้นักเรียนพิจารณาแฟ้มในแง่การผลิตและการให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยการนำแฟ้มมาร่วมอภิปรายกัน เพื่อประกาศถึงความสำเร็จ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับผลงานในอนาคตและยังสามารถนำมากำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในอนาคตได้
4. นักเรียนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้ปกครองของตนได้ ทำให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการของนักเรียนและความต้องการของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม
5. เมื่อสิ้นปีการศึกษาครูสามารถนำแฟ้มในวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนมาพิจารณา ทบทวนร่วมกันจะเลือกผลงานชิ้นใดเป็นตัวแทนของทั้งหมด เพื่อมาสะสมไว้ในแฟ้มสะสมงานของโรงเรียน
6. ผลงานในแฟ้มสะสมงานบางครั้งไม่อาจนำมารวมไว้ในแฟ้มระดับโรงเรียนได้ แต่จะให้นักเรียนนำกลับไปบ้านเพื่อจะให้นักเรียนและผู้ปกครองเก็บไว้เป็นแฟ้มสะสมงานของนักเรียนและผู้ปกครองต่อไป

จะเห็นว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่ปรึกษา ซึ่งจะต้องทำความรู้จักกับนักเรียนโดยศึกษาข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ได้ข้อมูลมากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลด้านความสามารถทางการเรียน ความสามารถพิเศษอื่น ๆ ด้านสุขภาพ ตลอดจนด้านครอบครัวในการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนกระทำได้หลายวิธีด้วยกันตามที่ได้กล่าวแล้ว นอกจากนี้ยังมีวิธีอื่น ๆ ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถศึกษาข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติม เช่น การสอบถามจากเพื่อนสนิทจากผู้ใกล้ชิด ญาติพี่น้องที่คุ้นเคย หรือบุคคลอื่นที่พบเห็น ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณานักเรียนเพื่อ

ส่งเสริม ป้องกัน แก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนต่อไป นักเรียนจะได้มีทักษะในการดำรงชีวิตที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา

สำหรับประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียน ประเด็นการพิจารณา พิจารณาจากผลการเรียนที่ได้ และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน ความสามารถในการเรียน ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียนเวลาที่มาโรงเรียน หรือ การเข้าชั้นเรียน เป็นต้น

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ ประเด็นการพิจารณา ได้แก่ การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มีความถนัด ความสนใจและผลงานในอดีตที่ผ่านมา บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย ประเด็นการพิจารณา ได้แก่ ความปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน โรคประจำตัว ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจและพฤติกรรม ประเด็นการพิจารณา ได้แก่ สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ความประพฤติ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ความสามารถ

พิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

3. ด้านครอบครัว

3.1 ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นการพิจารณา ผู้หารายได้ให้ครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน ความเพียงพอของรายรับรายจ่าย จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับ และค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน ประเด็นการพิจารณา ได้แก่ ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่นอบอุน หรือมักทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจแก้ไขปัญา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอย แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน เป็นต้น การใช้สารเสพติด สุรา หรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรงของสมาชิกในครอบครัว

4. ด้านอื่นๆ

ไม่ว่าจะเป็น ด้านเพศ ประเด็นการพิจารณา คือ พฤติกรรมอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งอาจเป็นไปได้ขึ้น หรือมีความไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถ สุขภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน แหล่งข้อมูล ได้จากระเบียนสะสม เพิ่มสะสมงาน บันทึกการตรวจสุขภาพแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน แบบสอบถาม การสังเกต การสอบถามจากนักเรียนโดยตรงหรือจาก กลุ่มเพื่อน เป็นต้น

จะเห็นว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ครูที่ปรึกษาจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากถ้าครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนผิดพลาด อาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อตัวนักเรียนไปจนถึงผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ในการคัดกรอง ครูที่ปรึกษาจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี ข้อมูลต่างๆ ที่นำมาเป็นประเด็นในการพิจารณาจะต้องศึกษาโดยละเอียดและรอบคอบ เพื่อที่การคัดกรองนักเรียนจะได้ไม่เกิดข้อผิดพลาด นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับการส่งเสริม ป้องกัน และช่วยเหลือได้ถูกวิธีและทันเวลา

สำหรับเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนนั้นแต่ละโรงเรียนอาจใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันไปตามรายละเอียด แต่ที่ใช้กันโดยทั่วไปเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา นั้นจะยึดแนวทางของกรมสุขภาพจิต เป็นแนวทางเบื้องต้นในการคัดกรองนักเรียน โดยพิจารณาจากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม เป็นต้น (กรมสุขภาพจิต, 2546 ก, หน้า 53-56) คือ

1. ด้านความสามารถ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่น ๆ นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือมากกว่า ดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 ผลการเรียนเฉลี่ย ต่ำกว่า 2.00
- 1.2 ไม่เข้าเรียนรายวิชาต่างๆ มากกว่า 3 ครั้ง ต่อ 1 รายวิชา
- 1.3 ได้ผลการเรียน 0 ร มส 1 รายวิชาขึ้นไปใน 1 ภาคเรียน
- 1.4 มาเรียนสายมากกว่า 5 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน
- 1.5 อ่านหนังสือไม่คล่องหรืออ่านหนังสือไม่ออก
- 1.6 เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง
- 1.7 ไม่เข้าใจบทเรียนทุกรายวิชา
- 1.8 หรืออื่นๆ ตามที่โรงเรียนกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติม เช่น ไม่ตั้งใจเรียนไม่

รับผิดชอบต่องานที่มอบหมายบ่อยครั้ง มีเวลาเรียนไม่เพียงพอมีผลทำให้หมดสิทธิ์สอบปลายภาคเรียน เป็นต้น

2. ด้านสุขภาพ ประกอบไปด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจและพฤติกรรม นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือมากกว่า ดังนี้คือ

- 2.1 ร่างกายไม่แข็งแรง
- 2.2 มีโรคประจำตัวหรือเจ็บป่วยบ่อย ๆ
- 2.3 ป่วยเป็นโรคร้ายแรง เรื้อรัง
- 2.4 น้ำหนักผิดปกติ ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูงและอายุ
- 2.5 มีความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย ทางสมอง ทางการได้ยินและการ

มองเห็น

- 2.6 ความเจ็บป่วยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา
- 2.7 พฤติกรรมทางอารมณ์ เช่น อารมณ์ก้าวร้าว ซึมเศร้า วิตกกังวล เครียดบ่อยๆ

หวาดกลัว ท้อแท้ โมโหร้าย เป็นต้น

- 2.8 พฤติกรรมเกร เช่น โกหก ลักขโมย ทะเลาะวิวาท ขี้โกง รังแกผู้อื่นไม่เชื่อฟัง
- 2.9 พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง วอกแวก สมาธิสั้น
- 2.10 ความสัมพันธ์กับเพื่อน เช่น ชอบแยกตัว ถูกรังแก
- 2.11 ความสัมพันธ์กับผู้อื่นมีน้อย
- 2.12 หรืออื่นๆ หรือตามที่โรงเรียนกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

3. ด้านครอบครัว ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจและการคุ้มครองนักเรียน นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือมากกว่า ดังนี้คือ

- 3.1 รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน
- 3.2 พ่อ หรือ แม่หรือผู้ปกครองตงาน
- 3.3 ครอบครัวมีภาระหนี้สินเป็นจำนวนมาก
- 3.4 ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน
- 3.5 ไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน
- 3.6 ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- 3.7 ไม่มีผู้ดูแล หรืออยู่หอพัก
- 3.8 พ่อแม่แยกทางกัน หรือสมรสใหม่
- 3.9 มีพฤติกรรมส่อไปในทางชู้สาว
- 3.10 มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง
- 3.11 มีการใช้สารเสพติดในครอบครัว หรือมีบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด
- 3.12 เล่นการพนัน หรือมีบุคคลในครอบครัวเล่นการพนัน
- 3.13 บุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยร้ายแรง เรื้อรัง
- 3.14 มีความขัดแย้งกันและใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว
- 3.15 ถูกล้วงละเมิดทางเพศ
- 3.16 หรืออื่นๆ ตามที่โรงเรียนกำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

จากเกณฑ์การคัดกรองดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเพียงแนวทางที่โรงเรียนใช้คัดกรองนักเรียน โรงเรียนอาจกำหนดเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียนก็ได้ เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์จึงอยู่ในดุลพินิจของโรงเรียน

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและเป็นการป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อที่นักเรียนจะได้มีคุณภาพตามความคาดหวังของโรงเรียนและชุมชนต่อไป

การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองดังกล่าว จะให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถมากขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

แนวทางในการดำเนินการ

1. ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองทราบเพียงด้านเดียวแต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ

1.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

1.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

1.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ คือ เป็นหลักฐานในการประชุมแต่ละครั้ง เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

จะเห็นว่า การส่งเสริมนักเรียน จะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน ถ้านักเรียนได้รับการชี้แนะอย่างถูกวิธี นักเรียนก็จะได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น กิจกรรมที่จัดให้แก่เด็กจะต้องส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ครูที่ปรึกษาจะต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกิจกรรมโฮมรูม ครูที่ปรึกษาจะต้องหมั่นหากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม

เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและเป็นที่ยอมรับแก่นักเรียน ส่วนกิจกรรมการพบผู้ปกครองชั้นเรียน ครูที่ปรึกษาควรกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อมิให้ขาดการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยกันดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอีกทางหนึ่ง นอกจากวิธีการดังกล่าวแล้ว ครูที่ปรึกษาอาจใช้กิจกรรมอื่น มาช่วยในการส่งเสริมนักเรียนอีกมากมาย ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนทางด้านต่าง ๆ ทั้งนี้จะต้องระวังอย่าให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาได้โดยขาด และพยายามพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้เป็นกลุ่มปกติให้ได้ ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องส่งเสริม

การป้องกันและการแก้ไขปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องการให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการคือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

การให้การปรึกษาเบื้องต้น

การให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้

1. จิตวิทยาวัยรุ่น
2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ
3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้น ที่สำคัญ ๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพ

การใช้คำถามการรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก

4. แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จาก เอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ

แนวทางในการดำเนินการ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การศึกษ ช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษาโดยมีกระบวนการ ในการปรึกษา คือ

- 1.1 สร้างสัมพันธภาพ
- 1.2 พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา
- 1.3 กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา
- 1.4 ยุติการปรึกษา

การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควรจะได้รับฝึกอบรม เกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจาก หน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้ หรือมันฝึกฝนทักษะการปรึกษาพัฒนาตนเองอย่าง สม่าเสมอ นอกจากนี้ควรศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้อง กับการปรึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมี ประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน และผู้ปกครอง

แนวทางในการดำเนินการ

ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรม เพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลาย แนวทาง ซึ่งในที่นี้ สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็นคือ

1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

สำหรับข้อ 2, 3 และข้อ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ ข้อ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการ

สนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะ ปัญหา บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนสภาพของชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน

ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุ ชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน นอกจากนี้บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในเหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้ ส่วนการรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยไม่เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

จะเห็นว่า ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน เพราะปัญหาบางกรณีถ้าปล่อยทิ้งไว้จะเป็นผลเสียแก่นักเรียน ครูที่ปรึกษาจะต้องหาวิธีการในการที่จะช่วยกันป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมที่ใช้ในการป้องกัน แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนก็จะต้องคำนึงถึงปัญหาที่เกิดกับตัวนักเรียน จะต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสม กิจกรรมใดครูที่ปรึกษาไม่สามารถจัดได้ด้วยตนเอง ครูปรึกษาจะต้องประสานงานกับผู้ที่สามารถดำเนินการได้ อาจเป็นครู ผู้ปกครอง หรือเพื่อนนักเรียนเอง ก็ได้ตามความเหมาะสมกับปัญหานั้น ๆ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะต้องกระทำด้วยความรอบคอบ เพราะบางกรณีปัญหาไม่สามารถเปิดเผยได้ครูที่ปรึกษาก็จะต้องปิดเป็นความลับ เพื่อมิให้เกิดผลเสียแก่นักเรียนและครอบครัวได้

การส่งต่อนักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการที่กล่าวแล้วนั้นอาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือ

แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรม ที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา การส่งนักเรียนไปพบครูที่อื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน

2. สรุปรายชื่อส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

3. ครูที่ปรึกษาชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือ โกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามกรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม

4. ครูที่ปรึกษานัดแนะนำเวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

จุดประสงค์ในการส่งต่อนักเรียน

1. เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการทำงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมาทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น

4. รับรู้วัน เวลา สถานที่ที่พบกัน

5. เพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนและความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ ปัญหาใดที่ครูที่ปรึกษาสามารถแก้ไขและช่วยเหลือได้ ต้องรีบดำเนินการอย่างทันท่วงทีจะทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียน การส่งต่อเป็นวิธีการสุดท้ายที่ครูที่ปรึกษาพึงกระทำอย่าด่วนส่งต่อ เพราะนักเรียนจะให้ความไว้วางใจครูที่ปรึกษามากกว่าผู้อื่น การส่งต่ออาจเป็นการสร้างปัญหาได้ ฉะนั้นครูที่ปรึกษาจะกระทำการส่งต่อเมื่อปัญหานั้นไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือได้จริง ถ้าจำเป็นต้องส่งต่อ ก็ควรจะกระทำโดยมิให้นักเรียนคิดว่าตนเองผิดหรือถูกทอดทิ้ง

อย่างไรก็ตามในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจะต้องใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ในการสร้างทักษะชีวิตให้มีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งสามารถเผชิญต่อปัญหาต่าง ๆ ได้ โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาได้ด้วยตนเองโดยปราศจากชุมชน แท้ที่จริงแล้วชุมชนเหล่านั้นส่วนใหญ่ก็คือ ผู้ปกครองนักเรียนนั่นเอง ดังนั้นชุมชนจึงนับเป็นพลังสำคัญ ทั้งด้านแนวคิด นโยบาย ทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงภูมิปัญญาและความสามารถของชุมชน รวมทั้งวัฒนธรรมของชุมชนด้วย ที่จะช่วยพัฒนาตามกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. ข้อมูลพื้นฐานในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ถูกหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองที่จะต้องทำการรู้จักนักเรียน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่สำคัญที่ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองควรทราบ และต้องให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ

ด้านความสามารถ นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันไปตามศักยภาพและพื้นฐานของแต่ละบุคคล ในการรู้จักข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถของนักเรียนนั้นนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองจะได้ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียนได้ทันที่ซึ่งแยกเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านการเรียน ข้อมูลพื้นฐานด้านนี้นับเป็นหัวใจสำคัญที่ควรทราบและต้องให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากการเรียนเป็นเรื่องสำคัญที่เป็นความรู้พื้นฐานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาข้อมูลโดยละเอียด โดยเฉพาะข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยแต่ละภาคเรียน ความสามารถทางการเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจเรียน ขาดเรียนบ่อย การเข้าชั้นเรียน ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ปัญหาการพูดหน้าชั้นเรียน การขาดความพึงพอใจในการเรียน ปัญหาการปรับตัวเข้ากับเพื่อนและอื่น ๆ เป็นต้น

การวินิจฉัยความสามารถในเชิงการเรียนของนักเรียนนั้นมักทำกันอยู่เสมอ เนื่องจากอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กมากกว่าการวินิจฉัยพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ในการที่จะวินิจฉัยความสามารถเชิงการเรียนได้อย่างถูกต้อง แม่นยำนั้น จะต้องทราบว่าจะหาเครื่องมือใดมาใช้วัดความสามารถนั้นและเครื่องมือที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนเพียงใด สามารถนำมาใช้ได้หรือไม่ (จรรยาจินายน และคณะ, 2516 : 114 – 115) กล่าวว่า คำที่มีความหมายเดียวกันกับความสามารถในเชิงการเรียน (Scholastic Ability) มีอยู่หลายคำ เช่น ความถนัดตามธรรมชาติในเชิงเรียน (Scholastic Aptitude) ความถนัดตามธรรมชาติในด้านวิชาการ (Academic Aptitude) เซาว์ปัญญาทั่วไป (General Intelligence) และความสามารถทางสมอง (Mental Ability) เป็นต้น เกี่ยวกับคุณลักษณะในด้านนี้ของมนุษย์ ยังไม่มีคำมาตรฐานใช้โดยเฉพาะ แต่ข้อสำคัญที่ควรระลึกไว้เสมอคือ จะต้องพยายามรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสามารถทางสมองของบุคคล ถ้าเราต้องการจะเข้าใจบุคคลนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์ หรือถ้าเราต้องการจะช่วยเหลือเขาให้ได้ผลอย่างยิ่ง

2. ด้านความสามารถอื่น ๆ เป็นอีกด้านหนึ่งที่ผู้ปกครองจะต้องรู้ข้อมูลเพื่อที่จะได้ส่งเสริมได้ถูกทางตามความสามารถเฉพาะตัวของนักเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ ความสามารถพิเศษของนักเรียน บทบาทหน้าที่พิเศษของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ความถนัด ความสนใจ และผลงานที่ผ่านมามาของนักเรียน เป็นต้น

โดยสรุปแล้วการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านความสามารถประกอบด้วยความสามารถทางการเรียนและความสามารถทั่วไป มีประเด็นที่ต้องดูแลช่วยเหลือ การติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งรายภาคและรายปีการศึกษา พฤติกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ความตั้งใจและความสนใจเรียน การมาและการขาดเรียน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การปรับตัว ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา การร่วมกันพัฒนาความสามารถทางสมอง การแสดงออกทางความสามารถพิเศษตามความถนัด ทั้งกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน การส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกโรงเรียน และผลงานที่ผ่านมามาของนักเรียน เป็นต้น

ด้านสุขภาพ สุขภาพของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ

1. ด้านร่างกาย รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือน้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย โรคประจำตัว ความบกพร่องหรือความพิการทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น อวัยวะต่าง ๆ และอื่น ๆ รวมทั้งการรับประทานอาหารหรือปัจจัยพื้นฐานที่มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ อาทิเช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ชีวิตความเป็นอยู่ การออกกำลังกาย เป็นต้น

2. ด้านจิตใจและพฤติกรรม รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น มีอารมณ์ซึมเศร้า มีความวิตกกังวล พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมเบี่ยงเบนก้าวร้าว สมาธิสั้นไม่อยู่นิ่ง บุคลิกภาพเก็บตัว ขี้อาย หรือความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ เป็นต้น

สุขภาพ ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535 หมายถึง ความเป็นสุข ปราศจากโรค ความสบาย

สุขภาพ (Health) ตามความหมายขององค์การอนามัยโลก หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี

รุจา ภูโพนุลย์ (2537 : 8 – 11) กล่าวว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม ไม่เพียงแต่ปราศจากโรคและความพิการเท่านั้น

กิตติกุล ศรีสว่าง (2539 : 131) กล่าวว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ของ ร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข มิใช่ปราศจากโรคเท่านั้น

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ทั้ง ร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการมีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ดังนั้น สุขภาพกาย จึงหมายถึง สภาพทั่วไปของร่างกายและความสมบูรณ์ของ ร่างกาย

สุขภาพจิต ตามความหมายขององค์การอนามัยโลก (2519 : 9) ได้ให้ความหมายว่า สุขภาพจิตเป็นความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี สนองความต้องการของตนเองในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ มิได้ หมายความว่ารวมเฉพาะเพียงแต่ปราศจากอาการโรคประสาทและโรคจิตเท่านั้น

สุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมที่กำลัง เจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการรับรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารใน ปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการแลกเปลี่ยนค่านิยม แบบแผนการดำเนินชีวิต ทำให้ค่านิยมของ คนเปลี่ยนแปลงไป เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ มีผลทำให้เกิดปัญหาการเลียนแบบ ค่านิยมพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลในสังคมอันจะนำไปสู่การแข่งขันและเกิดปัญหา ความเครียดทางจิตใจตามมา ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีก็จะสามารถจัดระเบียบชีวิตของตนเองได้เหมาะสม ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ รู้จักใช้สติปัญญาและอารมณ์ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจึงมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มาก

โดยสรุปแล้วการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม มีประเด็นที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ ได้แก่ สภาพร่างกายของนักเรียน เกี่ยวกับน้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย โรคประจำตัว ความบกพร่องหรือความพิการ ทางร่างกายเกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ การร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาสุขภาพร่างกายทางด้าน ปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ชีวิตความเป็นอยู่ การร่วมกัน พัฒนาทางด้านจิตใจ พฤติกรรมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อ การเรียน พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่เหมาะสม บุคลิกภาพ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับ บุคคลทั่วไป การดำรงชีวิตที่ดี เป็นต้น

ด้านครอบครัว ครอบครัวมีความสำคัญและเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การอบรมสั่ง สอนหล่อหลอมพฤติกรรมกระทำ ความคิด ความรู้สึก เรียกโดยรวมว่า ช่วยหล่อหลอม

บุคลิกภาพของมนุษย์ สร้างและพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมีผลทำให้สภาพครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปด้วยและส่งผลไปถึงตัวนักเรียน ฉะนั้น ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบในการพัฒนา ส่งเสริมช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเพียงพอของรายรับรายจ่าย ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับ ในการมาโรงเรียน อาชีพของผู้ปกครองหรืออื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านการคุ้มครองของนักเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบคือความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง สถานภาพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว จำนวนพี่น้องหรือบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การติดยา การพนัน เป็นต้น

วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์ (2539 : 42) กล่าวว่า ครอบครัว หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิก ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ผูกพันกัน เช่น ความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือการรับเป็นบุตรบุญธรรม สมาชิกที่มีความสัมพันธ์กัน จะมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกัน เช่น เป็นบิดา มารดา เป็นสามี ภรรยา หรือเป็นบุตร เป็นต้น

รุจา ภูไพบูลย์ (2537 : 8 – 11) ได้ให้ความหมายของครอบครัวในเชิงสหวิทยาการไว้ดังนี้

1. ด้านชีววิทยา ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันทางสายเลือด
2. ด้านเศรษฐศาสตร์ ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ใช้จ่ายเงินจากงบประมาณเดียวกัน แม้จะอาศัยอยู่ต่างสถานที่กัน
3. ด้านสังคมศาสตร์ ครอบครัว หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน เคหะสถาน หรือบ้านเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ สนใจต่อทุกข์ซึ่งกันและกัน มีความผูกพันกัน มีความรัก ปรารถนาดีต่อกัน โดยมีจำเป็นต้องสืบสายโลหิตเดียวกัน
4. ทางกฎหมายหรือนิติศาสตร์ ครอบครัว หมายถึง ครอบครัวที่ชายหญิงจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมถึงบุตรหรือบุตรบุญธรรม กฎหมายยังได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบิดา มารดา สามี ภรรยา และบุตรที่มีต่อกันและกำหนดสิทธิในการรับมรดกทางกฎหมาย

จากความหมายต่าง ๆ ของครอบครัว พอจะสรุปได้ว่า ครอบครัวจะมีลักษณะ คือ จะต้องประกอบด้วยคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความผูกพัน สัมพันธ์กันทางสายโลหิตหรือกฎหมาย

สมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ในเคหะสถานเดียวกันหรือต่างกัน ใช้ทรัพย์สินซึ่งหามาได้ร่วมกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกัน รับรู้ถึงความทุกข์สุขร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกันในฐานะเป็นบิดามารดา สามีภรรยาและบุตร และมีสิทธิในการรับมรดกตามกฎหมาย

หน้าที่ของครอบครัว

1. ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยจัดหาสิ่งที่เป็นต่อการดำรงชีวิตให้เพียงพอ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า ฯลฯ รวมทั้งการดูแลสุขภาพเมื่อจำเป็น
2. ตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์โดยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่แก่สมาชิกในครอบครัว สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สมาชิกจะรู้สึกอบอุ่นใจ มั่นใจ เห็นคุณค่าในตนเอง มองโลกในแง่ดี
3. เลี้ยงดู อบรมให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม โดยการอบรม สั่งสอน ดูแลความประพฤติของสมาชิก เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคต
4. สืบเชื้อสายหรือการผลิตสมาชิกใหม่เป็นผู้สืบสกุลให้แก่สังคม โดยการแต่งงาน มีบุตรหรือรับบุตรบุญธรรม ครอบครัวมีบทบาทมาเป็นสมาชิกใหม่ที่มีคุณภาพของสังคม
5. สร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพสังคม โดยผู้นำครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการประกอบอาชีพ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายของสมาชิกในครอบครัว บุคคลในครอบครัวรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง สามารถดูแลคุ้มครองสมาชิกในครอบครัวให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวงได้ ครอบครัวนั้นก็อยู่อย่างมีความสุข

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายของสมาชิกในครอบครัว บุคคลในครอบครัวรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง สามารถดูแลคุ้มครองสมาชิกในครอบครัวให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวงได้ ครอบครัวนั้นก็อยู่อย่างมีความสุข

โดยสรุป การดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านครอบครัวประกอบด้วยสภาพทางด้านเศรษฐกิจและการคุ้มครองนักเรียน มีประเด็นที่ต้องดูแลช่วยเหลือ ได้แก่ การหารายได้มาสนองความต้องการปัจจัยพื้นฐานของครอบครัวเกี่ยวกับแต่อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค การร่วมกันส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว สนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการเรียน ทั้งวัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนอื่นๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน การแสดงออกตามบทบาทหน้าที่การเป็นผู้ปกครองที่ดีโดยการอบรม สั่งสอน การเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น และสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคคลในครอบครัว รวมทั้งการป้องกันภัยอันตรายต่างๆ อันเกิด

จากการใช้สารเสพติด บุหรี่ สุรา การพนัน การทะเลาะวิวาท การขับขี่ยานพาหนะ และ การออกนอกบ้านในยามวิกาลตามลำพัง เป็นต้น

นอกจากนี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านอื่น ๆ ก็มีความจำเป็นที่ครูที่ปรึกษาและ ผู้ปกครองจะต้องรู้จักเพิ่มเติมจากที่กล่าวข้างต้นซึ่งถือว่ามีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเช่นกัน

5. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2537 :18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้อง ทางจิตและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเราให้ กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม ดังกล่าวด้วย

กรมสามัญศึกษา (2543 : 18) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุนและส่งเสริมในกิจกรรมใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

นิภาภรณ์ เกียรติสุข (2539 : 7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ ประชาชนหรือคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้พัฒนาปัญญา ความรู้ ความสามารถ โดยแสดงออกใน รูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อมหรือสิ่งที่ตนอาศัยอยู่

จากคำจำกัดความดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วม ของบุคคลต่าง ๆ ในการตัดสินใจ การดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วม สำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ป้อนกันและ แก้ไขปัญหา และรวมประเมิณผล ในกิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ทั้งทางตรงและ ทางอ้อมเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองและเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตามวัตถุประสงค์ ที่กลุ่มบุคคลได้ร่วมกันกำหนดไว้

ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลให้การอบรม เลี้ยงดู คุ้มครอง ปกป้อง ดูแลรักษา ส่งเสริมสนับสนุน นักเรียนที่อยู่ในปกครอง ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้องหรือผู้อุปการะ เป็นต้น

ฉันทนา ภาคบงกช (2537 : 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหมายถึง การที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับ ทางโรงเรียนหรือศูนย์เด็ก

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้ปกครอง ครูและบุคคลในชุมชนทำงานร่วมกันนับตั้งแต่การวางแผนการทำงานการเรียนรู้และการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางด้านการศึกษาของเด็ก

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง บุคคล ผู้ให้การอบรม เลี้ยงดู คุ้มครอง ปกป้อง ดูแล รักษา ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนที่อยู่ใน ปกครอง ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้อุปการะ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับ ผลประโยชน์ร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ป้องกันแก้ไขปัญหา และร่วมประเมินผลใน กิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อถึงตัวนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

5.2 แนวคิดและทฤษฎีของการมีส่วนร่วม

ศิริวรรณ เสรีรักษ์ (2539 : 71 – 73) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้การพูด หรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิด ความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในการ ปฏิบัติงานจะเห็นได้ว่า การเกลี้ยกล่อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วม โดยเฉพาะถ้า เรื่องที่เกลี้ยกล่อมนั้นเป็นไปตามความต้องการ ก็ย่อมจะส่งผลให้บุคคลเกิดการมีส่วนร่วมได้ ในที่สุด

2. ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ คนเรามีความต้องการทั้งกายและใจ ถ้า คนเรามีขวัญดีผลการทำงานก็จะดีไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออก ในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม ปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมก็คือ การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่เป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพึงพอใจในชาติของตนเอง

4. ทฤษฎีสร้างผู้นำ การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคน ูงใจไปยัง เป้าหมาย ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร การใช้ระบบบริหารในการระดม ความร่วมมือเป็นวิธีง่าย ๆ เพราะใช้กฎระเบียบแบบแผนในการดำเนินงานในเรื่องของการบริการ

ธรรมชาติของคนถ้าทำงานด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับ ก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็จะเป็นไปตามนโยบายและความจำเป็น การใช้แบบบริหารราชการเป็นการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

จอร์จและเดวิส (Goetsch & David, 1994 : 10) กล่าวว่า แนวคิดการจัดคุณภาพทั้ง องค์กร ประกอบด้วย การเน้นลูกค้าภายในและภายนอกองค์กร การมุ่งเน้นคุณภาพ การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ความมุ่งมั่นในระยะยาว (Long-Term Commitment) การทำงานเป็นทีม การปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง การให้การศึกษา และการฝึกอบรมบุคลากร การให้อิสระในการคิด การมีจุดมุ่งหมายขององค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการให้อำนาจปฏิบัติอย่างเหมาะสม (Empowerment)

จะเห็นว่า ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนจะต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนซึ่งดูแลอย่างใกล้ชิดจากรองจากครูที่ปรึกษา ดังนั้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนนักเรียนให้เป็นไปตามคาดหวังของสังคมเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

5.3 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เบลล์ (Bell 1973 : 236 อ้างถึงใน ชีรภัทร์ เจริญดี, 2542 : 50 – 52) ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองต่อการพัฒนาสติปัญญา โดยเชื่อว่าการศึกษาในวัยเรียนผู้ปกครองควรจัดเพิ่มเติมให้แก่เด็กที่บ้าน เป้าหมายของการศึกษาควรเป็นไปเพื่อการสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้และการสร้างความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และเพื่อการเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษามีแบบแผนต่อไป

จะเห็นว่า ผู้ปกครองนับเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการดูแล อบรม เอาใจใส่นักเรียนให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ฉะนั้นบทบาทสำคัญที่ผู้ปกครองพึงมีต่อนักเรียนมีหลายประการด้วยกัน พอสรุปได้คือ

1. บทบาทในการให้การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ดังนั้นผู้ปกครองจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนทั้งในระบบและนอกระบบให้นักเรียนจบการศึกษาอย่างน้อยที่สุดในภาคบังคับ มีทักษะการดำรงชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. บทบาททางด้านเศรษฐกิจ ผู้ปกครองจะต้องให้การสนับสนุน ช่วยเหลือทางการเงินมาใช้จ่ายสนองความต้องการพื้นฐานตั้งแต่อาหารการกิน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ตลอดจนการศึกษาเล่าเรียน แม้ว่าปัจจุบันบางครอบครัวประสบกับภาวะ

เศรษฐกิจไม่ค่อยดีนัก ผู้ปกครองควรวางวิธีในการใช้จ่ายอย่างประหยัด เช่น การสอนให้นักเรียนในปกครองรู้ถึงฐานะ ความเป็นอยู่ อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครอบครัว การรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด อุดออม โดยเฉพาะผู้ปกครองก็จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย หรือ นอกจากนี้ อาจจะขอสนับสนุนทุนการศึกษาของโรงเรียนหรือหน่วยงานของรัฐตามความเหมาะสม

3. บทบาทการให้ความรัก ความรักนับเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่สามารถให้ทดแทนกันได้ โดยเฉพาะความรักจากบิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้อุปการะ ความสำคัญของความรักจากบิดา มารดา นั้น Glueck ได้ศึกษาจากเด็กดีและเด็กอันธพาล 500 คน สรุปได้ว่า เด็กจะดีได้ต้องได้รับความรักจากบิดา มารดา การเลี้ยงดูของมารดา วินัยจากบิดา และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบิดามารดา ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการให้ความรักของครอบครัว ผู้ปกครองควรรักษาความรักความเมตตาแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและประสบความสำเร็จในชีวิตได้

4. บทบาทในการป้องกันให้ความปลอดภัย มนุษย์ทุกคนต้องการความปลอดภัย นักเรียนก็เช่นเดียวกันต้องการได้รับการปกป้องจากภัยอันตรายทั้งปวง ผู้ปกครองควรจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น ความปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุ การทำร้ายทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม สิ่งเหล่านี้บางครั้ง ผู้ปกครองละเลยหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยเฉพาะในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักเรียนมีโอกาสเสี่ยงต่อชีวิตความเป็นอยู่ ฉะนั้น ผู้ปกครองก็ควรติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ และคอยสอดส่องดูแล เพื่อจะได้ป้องกันแก้ไขได้ทันเวลา

5. บทบาทในการสันตนาการ การสันตนาการเป็นสิ่งที่สำคัญของชีวิตครอบครัว ในปัจจุบันเพราะ ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน บางครั้งอาจทำให้เกิดความเครียด เพราะฉะนั้น ผู้ปกครองควรวางโอกาสสันตนาการกับนักเรียนบ้าง เป็นต้นว่า การสนทนา พูดคุย การออกกำลังกาย หรือการสันตนาการอื่น ๆ ร่วมกัน เพื่อจะให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น

6. บทบาททางด้านศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม ปัจจุบันนักเรียนมีความเชื่อว่า ตนเองเป็นพุทธศาสนิกชน เพราะที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธ หรือบางคนนับถือศาสนาอื่น ๆ ผู้ปกครองควรใช้ให้เห็นถึงความสำคัญของศาสนาทุกศาสนา เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในการที่จะทำความดี นอกจากนี้ผู้ปกครองควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการสืบทอด ประเพณีและ วัฒนธรรมที่ดีงามในทางที่ถูกต้องและที่สำคัญ ปัจจุบันนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมลดน้อยลง อาจเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับ

นักเรียนไม่รู้วิธีคิด ดังนั้นผู้ปกครองควรที่จะช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม โดยไม่ปล่อยให้เป็นภาระของโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียว

7. บทบาทในการอุทิศเวลา ปัจจุบันผู้ปกครองมักพูดเสมอว่าไม่มีเวลา ทั้งภาระต่าง ๆ ให้กับครูบ้าง คนใช้ในบ้านบ้าง หรือปล่อยให้เด็กเรียนอยู่ตามลำพัง ลักษณะเช่นนี้อาจทำให้นักเรียนขาดความรักขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความอบอุ่น ทำให้นักเรียนอาจตัดสินใจทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กว่าผู้ปกครองจะรู้ก็อาจจะสายเกินไปยากแก่การแก้ไข ดังนั้น ผู้ปกครองควรอุทิศเวลาถามทุกข์ สุข ของนักเรียนบ้าง เพื่อที่จะได้ทราบถึงทุกข์ สุข หรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อที่จะได้แก้ไข ได้ทันเวลา

บทบาทต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นนี้ล้วนมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หากนักเรียนเติบโตมากับครอบครัวที่ผู้ปกครองรู้ถึงบทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบ นักเรียนคนนั้นก็จะมีโอกาสดีกว่าคนอื่น และสามารถเติบโตเป็นเยาวชนที่ดีของชาติได้ แต่ปัญหาที่พบอย่างหนึ่งก็คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญ of นักเรียนแต่มักจะ ไม่ค่อยอุทิศเวลาให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองมักจะมอบให้เป็นภาระของโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการแก้ไข ประกอบกับผู้ปกครองบางคนไม่รู้วิธีการที่จะดำเนินการอย่างถูกต้องและเหมาะสม ฉะนั้น ผู้ปกครองจะต้องดูแลเอาใจใส่ปลูกฝังในสิ่งที่ดีงามและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไปอีกด้วย

6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นตอนแก่นเขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ

6.1 เพศ หมายถึง เพศของผู้ปกครองนักเรียน เพศจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความคิดที่แตกต่างกันและมีผลต่อการดูแล เอาใจใส่ มีความเข้าใจถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กันยา สุวรรณแสง (2539 : 22) กล่าวว่าเพศทำให้เกิดความแตกต่างของบุคลิกภาพ ธรรมชาติ และสังคมกำหนดให้หญิงและชายมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีความสามารถในการเข้าใจถึงอารมณ์และสัญญาณต่าง ๆ ที่ไม่ต้องใช้คำพูดได้ดี จึงทำให้เพศหญิงมีความสามารถทางด้านภาษาและเรื่องการสอนมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเพศจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.2 อายุ หมายถึง อายุของผู้ปกครองนักเรียนช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานของกรมสุขภาพจิต (2544 : 7) การแบ่งเป็นช่วงอายุระยะต่าง ๆ นี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างในแต่ละบุคคลและอิทธิพลของวัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อมร่วมด้วยเสมอ

6.3 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชีรภัทร์ เจริญดี (2542 : 50-52) พบว่า ผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 44.12 เข้ามา มีส่วนร่วมในโรงเรียนสูงกว่าวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับที่สูงกว่าเข้ามามี ส่วนช่วยในการที่จะเข้าใจและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าและสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ บัญชา จันทร์รักษา (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีการศึกษาต่ำกว่า วุฒิกการศึกษาจึงนับเป็นตัวแปรสำคัญที่มี ผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.4 ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-2 (โรงเรียนประถมศึกษา) ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 (โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา) และผู้ปกครองนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (โรงเรียนมัธยมศึกษา) จาก การศึกษาพัฒนาการวัยเตรียมเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 12-15 ปี ซึ่งเป็นวัยอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น และพัฒนาการวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-18 ปี พบว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี แตกต่างจาก เด็กที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ดังนั้น ผู้ที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวุฒิภาวะ ของเด็กแต่ละ วัยให้เหมาะสม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542 : 27) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีนักเรียนในปกครองระดับชั้นต่างกันมีความ พึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรี นคริน ทรวโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา) โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งทางด้านวิชาการ ด้าน กิจกรรมนักเรียน ส่วนด้านปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ฉะนั้น ระดับชั้นของผู้ปกครองนักเรียนจึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจและมีความสำคัญ ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

จะเห็นว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ระดับชั้นของผู้ปกครองนักเรียน วุฒิการศึกษา เพศ ล้วนมีอิทธิพลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากวุฒิภาวะที่แตกต่างกันทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

บัญชา จันทร์รักษา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีการศึกษาค่ำกว่า

ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม ศึกษา) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีนักเรียนในปกครองระดับชั้นต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา) โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งทางด้านวิชาการและด้านกิจกรรมนักเรียน ส่วนด้านปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธีรภัทร์ เจริญดี (2542:50 – 52) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 44.12 เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนสูงกว่าวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับที่สูงกว่าเข้ามามีส่วนช่วยในการที่จะเข้าใจและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำกว่า

วิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัด ชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและสาเหตุโดยรวมเกิดจากการที่ฝ่ายบริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณเป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำไม่เหมาะสมสมาชิกทีมงานไม่ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและทักษะปฏิบัติ

กระบวนการนิเทศ กำกับติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติไม่ชัดเจนและขาดการสรุปข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

2. แนวทางแก้ไขและพัฒนา ฝ่ายบริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงานทั้งด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติ การนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

ราชัน อางวิชัย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถจำแนกประเภทความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มี 3 ตัวแปร ได้แก่ประเภทสถานศึกษา (x13) ขวัญกำลังใจของครู (x12) และปริมาณงานที่ครูได้รับมอบหมาย (x14) ซึ่งสมการจำแนกประเภทที่ได้สามารถคาดคะเนการเป็นสมาชิกของกลุ่มโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 61.1 กลุ่มโรงเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 87.1 และทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 74.7

วิฑูร วรชัยแหวน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหัตถการราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมมีปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นปัญหาอันดับสูงสุดซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$) รองลงมาได้แก่ปัญหาด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51$) ส่วนอันดับต่ำสุดได้แก่ด้านการส่งเสริมนักเรียนเป็นปัญหาระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44$)

รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหัตถการราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท มีดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา 5. ด้านการส่งต่อ 6. รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อังสิธร พ่วงแพ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาทั้งในภาพรวมแต่ละกลุ่มอาชีพและวุฒิการศึกษามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (2) ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันและวุฒิต่างกันมีลักษณะร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความต้องการและการจัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีอาชีพและวุฒิต่างกันไม่แตกต่างกัน (4) สภาพการที่มีส่วนร่วมและความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กิลชวิสต์และแมกซ์เวลล์(Gilchvist & Maxwell 1987,p.439 อ้างอิงใน พิมพ์ใจ บุญยัง, 2540 : 32) ได้ศึกษาถึงผลการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิตเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในวัยรุ่น ในพฤติกรรม 4 ด้าน คือ การระมัดระวังในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การใช้ยาเสพติดหรือการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่และปัญหาความเครียดและการถูกทอดทิ้งจากสังคม ในมารดาที่เป็นวัยรุ่นโดยผู้วิจัยได้ประยุกต์โปรแกรมการให้คำปรึกษาทักษะชีวิตเพื่อให้เกิดทักษะใหม่ๆ กับวัยรุ่น โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. การเตรียมความรู้ความเข้าใจ เป็นการให้เหตุผลเพื่อชักชวนและจูงใจให้วัยรุ่นเข้าร่วมในโปรแกรม

2. ความจำเป็นของทักษะชีวิต เป็นการสาธิตหรือยกตัวอย่างงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3. การฝึกปฏิบัติทักษะชีวิต เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกมบทบาทเป็นต้น แพเรนต์เทอ (Parenteau 1990, p.530 อ้างถึงใน ชีรภัทร์ เจริญดี, 2542 : 50 – 52) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและเด็กและการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการให้การศึกษาเด็ก มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้หนังสือ โดยผู้วิจัยได้ผลิตเอกสารเพื่อให้ผู้ปกครองใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการอ่านเขียนให้ลูก ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีผลการทดสอบสูงกว่าเด็กกลุ่มควบคุม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสอน การกระตุ้น การสนับสนุนและการให้คำชมของผู้ปกครองมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาและยังชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเด็กในการเรียนที่โรงเรียน

บาร์นส์ (Barnes, 1995, p.315-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองต้องมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และยังสามารถพบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นว่า การที่ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ครอบครัวมีความสุข แนวคิดดังกล่าวจากงานวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งมีผลต่อการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-2 (โรงเรียนประถมศึกษา) มีผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4,997 คน ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) มีผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3,722 คน ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 (โรงเรียนมัธยมศึกษา) มีผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 2,451 คน รวมทั้งสิ้น 11,170 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งได้มาโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างใน นรา สมประสงค์, 2544 : 12) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 372 คน และนำกลุ่มตัวอย่างมาสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้รายชื่อผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของโรงเรียน

ประเภทของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากรจำนวน ผู้ปกครองนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา	55	4,997	166
โรงเรียนขยายโอกาส	15	3,722	124
โรงเรียนมัธยมศึกษา	4	2,451	82
รวม	74	11,170	372

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของเบสท์และคาน (Best & Kahn 1993 p.313 อ้างถึงในสุพจน์ เบญจามฤต, 2542 : 41) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด / ปฏิบัติบ่อยครั้ง เป็นประจำ
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก / ปฏิบัติค่อนข้างบ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง / ปฏิบัติบางครั้ง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย / ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด / ปฏิบัติภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน โดยเทียบเกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 การมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 การมีส่วนร่วมมาก
- 2.51 - 3.50 การมีส่วนร่วมปานกลาง
- 1.51 - 2.50 การมีส่วนร่วมน้อย
- 1.00 - 1.50 การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3 ด้าน คือ

3.1.1 ด้านความสามารถ

3.1.2 ด้านสุขภาพ

3.1.3 ด้านครอบครัว

3.2 นำผลการศึกษาจากข้อ 1 ไปสร้างแบบสอบถาม โดยการนำเอาแบบสอบถามของ (วิจิต นิ่มนวล 2547 : 103) มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงเป็นที่เรียบร้อยแล้วไปทดสอบใช้ (Tryout) กับผู้ปกครองนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 15 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 10 คน ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจ เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ $\alpha = 0.95$

3.5 นำเครื่องมือที่ตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบครั้งสุดท้ายก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ขอนหนังสือรับรองจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โดยเลือกเฉพาะวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) การหาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ่ การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้คอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้วัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน และประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอ หนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองนักเรียน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	246	66.13
หญิง	126	33.87
รวม	372	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	16	4.30
ระหว่าง 30-50 ปี	277	74.46
50 ปี ขึ้นไป	79	21.24
รวม	372	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	216	58.07
มัธยมศึกษา	115	30.91
อนุปริญญา	28	7.53
ปริญญาตรี	13	3.49
รวม	372	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา		
โรงเรียนประถมศึกษา	166	44.63
โรงเรียนขยายโอกาส	124	33.33
โรงเรียนมัธยมศึกษา	82	22.04
รวม	372	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองนักเรียน มีทั้งสิ้นจำนวน 372 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่ามีผู้ปกครองที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมี 246 คิดเป็นร้อยละ 66.13 ส่วนผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.87 จำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มอายุระหว่าง 30 – 50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.46 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปโดยคิดเป็นร้อยละ 21.24 และกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.30 ตามลำดับระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ระดับประถมศึกษาที่มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.07 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 30.91 ระดับอนุปริญา ร้อยละ 7.53 และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 3.49 ตามลำดับ และ เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีมากที่สุด ร้อยละ 44.63 รองลงมาคือโรงเรียนขยายโอกาส ร้อยละ 33.33 และโรงเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 22.04 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ปรากฏตามตารางที่ 4.2 – 4.9

ตารางที่ 4.2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 รายด้านและภาพรวม (N = 372)

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความสามารถ	3.80	0.43	มาก
ด้านสุขภาพ	3.89	0.50	มาก
ด้านครอบครัว	3.98	0.45	มาก
รวมทุกด้าน	3.89	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า โดยรวมทุกด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.46) และเมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่า มีการมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครอบครัว ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.45) ด้านสุขภาพ ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.50) และด้านความสามารถ ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา
อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้าน
ความสามารถ

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งราย ภาคและรายปีการศึกษา	4.05	0.71	มาก
2	สอบถามปัญหาและช่วยแนะนำแนวทางแก้ปัญหา ด้านการเรียน	3.77	0.79	มาก
3	ติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนจากครูที่ปรึกษา หรือครูในโรงเรียน	3.45	0.88	ปานกลาง
4	การติดตามนักเรียนเกี่ยวกับความตั้งใจและความ สนใจเรียนจากครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอน	3.80	0.84	มาก
5	กวาดขันนักเรียนให้ทำการบ้านอ่านหนังสือทบทวน บทเรียน	3.81	0.87	มาก
6	ติดตามการมาและการขาดเรียน	3.88	0.86	มาก
7	ติดตามนักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่องานที่ ได้รับมอบหมายทั้งด้านการเรียนและกิจกรรมใน โรงเรียน	3.78	0.79	มาก
8	ส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.72	0.75	มาก
9	ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่ค่ายพักแรมทั้งในและ นอกโรงเรียน	3.97	0.75	มาก
10	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทาง วิชาการทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	4.01	0.93	มาก
11	ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษทั้งในและ นอกโรงเรียน	3.42	0.93	ปานกลาง
12	ส่งเสริมให้นักเรียนผลิตคิดค้นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่	3.25	1.12	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13	ส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยการเข้าห้องสมุด การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้อื่น	3.63	0.91	มาก
14	ส่งเสริมให้นักเรียนติดตามข่าวสาร สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน	3.69	0.79.	มาก
15	ส่งเสริมให้นักเรียนนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	3.76	0.83	มาก
16	อนุญาตให้นักเรียนไปทัศนศึกษากับทางโรงเรียน	4.03	0.87	มาก
17	สนับสนุนให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	4.33	0.81	มาก
18	ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกทางความสามารถพิเศษตามความถนัดและความสามารถพิเศษความถนัดและความสนใจทั้งด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและนาฏศิลป์	3.87	0.90	มาก
19	ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกเกี่ยวกับหน้าที่พิเศษต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเป็นหัวหน้าห้อง หัวหน้ากลุ่มหัวหน้าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	3.74	0.93	มาก
20	ฝึกให้นักเรียนมีลักษณะของความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	3.96	0.93	มาก
21	เข้าร่วมประชุมปรึกษาหรือกับทางโรงเรียนเพื่อรับทราบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียน	3.76	0.80	มาก
22	ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเมื่อมีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน	4.01	0.75	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
23	ให้รางวัลและกำลังใจแก่นักเรียนเมื่อนักเรียน ได้มีโอกาสแสดงผลงานทั้งที่ได้รางวัลและไม่ได้ รางวัล	3.86	0.83	มาก
24	ประสานงานกับโรงเรียนด้านการประเมินผลและ การรายงานผลด้านการเรียนระหว่างบ้านกับ โรงเรียนทั้งรายภาคและรายปี	3.64	0.81	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.80	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.3 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านความสามารถ พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.43) แต่เมื่อจำแนกตามรายชื่อการมีส่วนร่วมมาก 3 ลำดับแรกคือ ติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งรายภาคและรายปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D = 0.71) การให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเมื่อมีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D = 0.75) และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D = 0.93) และผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมระดับปานกลาง 3 ลำดับ คือ การติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนจากครูที่ปรึกษา หรือครูในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.45$, S.D = 0.88) ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.42$, S.D = 0.93) และส่งเสริมให้นักเรียนผลิตคิดค้นสื่อวัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ($\bar{X} = 3.25$, S.D = 1.12) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา
อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 ด้านสุขภาพ

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ติดตามความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงและน้ำหนัก ของนักเรียน	3.56	0.84	มาก
2	ดูแลความสะอาดด้านร่างกายของนักเรียน	4.15	0.79	มาก
3	แนะนำดูแลการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกัน รักษาสุขภาพ อนามัยของตนเอง ผู้อื่น ครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.98	0.45	มาก
4	ดูแลช่วยเหลือเกี่ยวกับการเจ็บป่วยโรคประจำตัว ของนักเรียน	4.20	0.86	มาก
5	ดูแลความผิดปกติ ความพิการ หรือความบกพร่อง ทางร่างกายของนักเรียนเกี่ยวกับการมองเห็น การ ได้ยิน หรืออวัยวะต่างๆ ในร่างกาย	3.74	1.07	มาก
6	ดูแลเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการและถูกสุขลักษณะ	4.15	0.81	มาก
7	จัดหาเครื่องแต่งกายดูแลการแต่งกายให้เหมาะสม กับวัยและโอกาส	4.06	0.88	มาก
8	จัดที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะตามความเหมาะสม และฐานะความเป็นอยู่	4.06	0.83	มาก
9	ดูแลหรือพาไปพบแพทย์เมื่อมีอาการเจ็บป่วย	4.16	1.00	มาก
10	ไปพบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพประจำปี	3.67	1.12	มาก
11	ส่งเสริมให้นักเรียนออกกำลังกายเป็นประจำ สม่ำเสมอ	3.79	0.96	มาก
12	สนทนาสอบถามความทุกข์ สุขของนักเรียน เป็นปกติ	3.85	0.93	มาก
13	เป็นต้นแบบที่ดีของการเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นแจ่มใส ร่าเริง ไม่เอาแต่ใจตนเอง	3.85	0.80	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
14	สังเกตและหาแนวทางในช่วยเหลือนักเรียนในการแสดงออกทางอารมณ์เกี่ยวกับการวิตกกังวล ความซึมเศร้า สมาธิสั้น การอยู่ไม่นิ่ง หรือการเปลี่ยนแปลงอารมณ์	3.69	0.91	มาก
15	ให้คำแนะนำในการแสดงออกทางด้านอารมณ์ พฤติกรรมกับบุคคลอื่นและบุคคลในครอบครัว	3.72	0.78	มาก
16	มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่นักเรียน	4.07	0.84	มาก
17	เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม และประเพณีสำคัญกับเพื่อนหรือผู้อื่นตามโอกาสอันควร	4.04	0.86	มาก
18	ให้ขวัญกำลังใจแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนประพฤติในสิ่งที่ดีงาม	3.85	0.89	มาก
19	มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเครือข่ายผู้ปกครองโดยการเข้าร่วมประชุม ช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในปกครองตนเองและผู้อื่น	3.69	0.98	มาก
20	อบรม สั่งสอน ให้คำปรึกษา แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตน มีทักษะการดำรงชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.81	0.83	มาก
21	ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนแก่ทางโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการดูแลพฤติกรรมนักเรียน	3.81	0.83	มาก
22	ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เพื่อเป็นการแสดงความรักความอบอุ่น ความเมตตาปรานีแก่นักเรียน	3.87	0.97	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
23	ส่งเสริมนักเรียนในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับ ครูและบุคคลทั่วไป	3.96	0.84	มาก
24	ประสานงานกับโรงเรียนด้านการประเมินผล ด้านสุขภาพระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นรายภาค และรายปี	3.55	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.89	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านสุขภาพพบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D = 0.50$) แต่เมื่อพิจารณาตามรายข้อการมีส่วนร่วมมาก 3 ลำดับแรกคือ ดูแลหรือพาไปพบแพทย์เมื่อมีอาการเจ็บป่วย ($\bar{X} = 4.16, S.D = 1.00$) การดูแลความสะอาดด้านร่างกายของนักเรียน ($\bar{X} = 4.15, S.D = 0.79$) และการดูแลเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์มีคุณค่าทางโภชนาการและถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.15, S.D = 0.81$) ส่วนการมีส่วนร่วมมาก 3 ลำดับสุดท้าย คือ ประสานงานกับโรงเรียนด้านการประเมินผลด้านสุขภาพระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นรายภาคและรายปี ($\bar{X} = 3.55, S.D = 0.86$) การติดตามความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงและน้ำหนักของนักเรียน ($\bar{X} = 3.56, S.D = 0.84$) และการไปพบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพประจำปี ($\bar{X} = 3.67, S.D = 1.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา
อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้าน
ครอบครัว

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	หารายได้มาใช้จ่ายสนองความต้องการพื้นฐาน ในครอบครัวเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค	4.26	0.76	มาก
2	อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักอดออม	4.30	0.74	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้จ่ายประหยัด อดออมตามความเหมาะสม	4.05	0.86	มาก
4	ส่งเสริมให้นักเรียนหารายได้พิเศษระหว่างเรียน.....	3.69	0.83	มาก
5	ให้นักเรียนได้ศึกษาและฝึกทำงานเพื่อเรียนรู้อาชีพ ของผู้ปกครอง	3.73	0.91	มาก
6	ส่งเสริมให้นักเรียนรับทุนการศึกษาจากทาง โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น	3.50	0.95	มาก
7	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนให้แก่นักเรียน อย่างเพียงพอ	4.03	0.94	มาก
8	สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่นักเรียนในการเดินทาง มาโรงเรียน ค่าอาหาร	3.95	0.85	มาก
9	บริจาคเงิน วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งของเครื่องใช้ ให้แก่ทางโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ นักเรียน	3.64	0.86	มาก
10	จัดสภาพที่อยู่อาศัยให้แก่นักเรียนอย่างเป็นสัดส่วน มิดชิดและปลอดภัย	4.05	0.80	มาก
11	ดูแลคุ้มครองนักเรียนให้มีความปลอดภัยจาก ภัยอันตรายอันเกิดจากการเที่ยวเตร่ การจับขี้ ยวดยานพาหนะ การทะเลาะวิวาท การพนัน และ ประพฤติดนทางชั่วสาว	4.30	0.78	มาก
12	ดูแลนักเรียนไม่ให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือสิ่งเสพติดอื่นๆ	4.29	0.74	มาก
13	สอบถามทุกข์ สุข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่อง ต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือมีผลต่อตัวนักเรียน	3.97	0.83	มาก
14	สอดส่องดูแลนักเรียนในการเดินทางไป – กลับ โรงเรียน	3.78	0.86	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
15	สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลใน ครอบครัวหรือญาติพี่น้อง	4.21	0.66	มาก
16	อบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นที่รักของคนทั่วไป	4.16	0.78	มาก
17	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่เคารพสิทธิ หน้าที่ของ ตนเองและผู้อื่น	4.09	0.79	มาก
18	แนะนำนักเรียนให้รู้จักการป้องกันอุบัติเหตุหรือ อุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียนและผู้อื่น	4.10	0.84	มาก
19	ประสานงานกับโรงเรียนด้านการประเมินและ รายงานผลความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างบ้าน กับโรงเรียนทั้งรายภาคและรายปี	3.71	0.85	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านครอบครัวพบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีระดับการมีส่วนร่วมมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.45) แต่เมื่อพิจารณาตามรายชื่อการมีส่วนร่วมมาก 3 ลำดับแรก คือ การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักอดออม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.74) ดูแลคุ้มครองนักเรียนให้มีความปลอดภัยจากภัยอันตรายอันเกิดจากการเที่ยวเตร่ การจับขี้หวดยานพาหนะ การทะเลาะวิวาท การพนันและประพฤติดนทางซู้สาว ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.78) และดูแลนักเรียนไม่ให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือสิ่งเสพติดอื่นๆ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.74) ส่วนระดับการมีส่วนร่วมมาก 3 ลำดับสุดท้าย คือ การส่งเสริมให้นักเรียนรับทุนการศึกษาจากทางโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.95) การบริจาคเงิน วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งของเครื่องใช้ให้แก่ทางโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.86) และส่งเสริมให้นักเรียนหารายได้พิเศษระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา
อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตาม
เพศ เป็นรายด้านและภาพรวม

การมีส่วนร่วม	เพศชาย			เพศหญิง			รวม		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	
ด้านความสามารถ	3.80	0.38	มาก	3.79	0.52	มาก	3.80	0.43	มาก
ด้านสุขภาพ	3.86	0.49	มาก	3.93	0.54	มาก	3.89	0.50	มาก
ด้านครอบครัว	3.91	0.42	มาก	4.10	0.49	มาก	3.98	0.45	มาก
รวม	3.86	0.44	มาก	3.94	0.51	มาก	3.89	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนก
ตามเพศ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ผู้ปกครองที่เป็นเพศชายมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
3.86, S.D. = 0.44) ผู้ปกครองเพศหญิงมีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.51) ทั้งราย
ด้านและโดยรวม

ตารางที่ 4.7 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่นเขต 3 จำแนกตามกลุ่มอายุ เป็นรายด้านและภาพรวม

การมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า 30 ปี			30-50 ปี			50 ปีขึ้นไป			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ			
ด้านความสามารถ	3.75	0.38	มาก	3.75	0.52	มาก	3.99	0.43	มาก	3.80	0.43	มาก
ด้านสุขภาพ	4.09	0.49	มาก	3.81	0.54	มาก	4.10	0.50	มาก	3.89	0.50	มาก
ด้านครอบครัว	3.93	0.42	มาก	3.95	0.49	มาก	4.07	0.45	มาก	3.89	0.45	มาก
รวม	3.92	0.43	มาก	3.84	0.51	มาก	4.05	0.46	มาก	3.89	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.7 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามกลุ่มอายุของผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มอายุ พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกกลุ่มอายุ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.05$, S.D = 0.46) กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.43) และ กลุ่มอายุ 30-50 ปี ($\bar{X} = 3.84$, S.D = 0.51) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 3.89$, S.D = 0.45) รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.89$, S.D = 0.50) และด้านความสามารถ ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายด้านและภาพรวม

การมีส่วนร่วม	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุปริญญา			ปริญญาตรี			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความสามารถ	3.76	0.38	มาก	3.84	0.52	มาก	3.71	0.43	มาก	3.84	0.43	มาก	3.80	0.43	มาก
ด้านสุขภาพ	3.87	0.49	มาก	3.99	0.54	มาก	3.38	0.50	ปานกลาง	4.27	0.50	มาก	3.89	0.50	มาก
ด้านครอบครัว	3.95	0.42	มาก	4.08	0.49	มาก	3.54	0.45	มาก	4.44	0.45	มาก	3.89	0.45	มาก
รวม	3.86	0.43	มาก	3.97	0.51	มาก	3.54	0.46	มาก	4.30	0.46	มาก	3.89	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $S.D = 0.46$) เมื่อพิจารณาแยกตามระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.30$, $S.D = 0.46$) ระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.97$, $S.D = 0.51$) ระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.86$, $S.D = 0.43$) และระดับอนุปริญญา ($\bar{X} = 3.54$, $S.D = 0.0.46$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 3.89$, $S.D = 0.45$) ด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 3.89$, $S.D = 0.50$) และด้านความสามารถ ($\bar{X} = 3.80$, $S.D = 0.43$) ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มอนุปริญญามีส่วนร่วมในด้านสุขภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, $S.D = 0.50$)

ตารางที่ 4.9 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น
เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา เป็นรายด้านและภาพรวม

การมีส่วนร่วม	โรงเรียนประถมศึกษา			โรงเรียนขยายโอกาส			โรงเรียนมัธยมศึกษา			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ			
ด้านความสามารถ	3.82	0.42	มาก	3.71	0.47	มาก	3.88	0.37	มาก	3.80	0.43	มาก
ด้านสุขภาพ	4.00	0.48	มาก	3.81	0.51	มาก	3.77	0.49	มาก	3.89	0.50	มาก
ด้านครอบครัว	4.06	0.48	มาก	3.88	0.40	มาก	3.95	0.43	มาก	3.89	0.45	มาก
รวม	3.96	0.46	มาก	3.80	0.45	มาก	3.86	0.43	มาก	3.89	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.9 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเภท โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.96$, S.D = 0.46) โรงเรียนมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.43) และโรงเรียนขยายโอกาส ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.45) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 3.89$, S.D = 0.50) และด้านความสามารถ ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.43) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน และประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ปรากฏตามตารางที่ 4.10 – 4.16

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t
ด้านความสามารถ	เพศชาย	246	3.80	0.14	0.27
	เพศหญิง	126	3.79	0.26	
ด้านสุขภาพ	เพศชาย	246	3.86	0.23	-1.18
	เพศหญิง	126	3.93	0.29	
ด้านครอบครัว	เพศชาย	246	3.91	0.17	-3.53*
	เพศหญิง	126	4.10	0.24	
รวม	เพศชาย	246	3.86	0.14	-1.58
	เพศหญิง	126	3.94	0.22	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศพบว่า ในภาพรวม ผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกรายด้านพบว่า ด้านครอบครัว ผู้ปกครองเพศหญิง กับเพศชาย มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยเพศหญิงจะมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าเพศชาย ส่วนด้านความสามารถและด้านสุขภาพไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
จำแนกตามกลุ่มอายุ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.75	1.87	10.51*	.000
	ภายในกลุ่ม	369	65.84	0.17		
	ทั้งหมด	371	69.59			
ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.88	2.94	12.06*	.000
	ภายในกลุ่ม	369	89.92	0.24		
	ทั้งหมด	371	95.86			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.85	0.42	2.08	.126
	ภายในกลุ่ม	369	75.81	0.20		
	ทั้งหมด	371	76.67			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.92	1.46	8.60*	.000
	ภายในกลุ่ม	369	62.72	0.17		
	ทั้งหมด	371	65.64			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนใน
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านครอบครัวไม่มี
ความแตกต่างกัน ด้านความสามารถและด้านสุขภาพ มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่
ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามกลุ่มอายุ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน	กลุ่มอายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
ด้านความสามารถ	ต่ำกว่า 30 ปี	3.75	-	-	-
	30-50 ปี	3.75	-	-	0.24*
	50 ปีขึ้นไป	3.99	-	-	-
ด้านสุขภาพ	ต่ำกว่า 30 ปี	4.09	-	-	-
	30-50 ปี	3.81	-	-	0.29*
	50 ปีขึ้นไป	4.10	-	-	-
รวม	ต่ำกว่า 30 ปี	3.92	-	-	0.21
	30-50 ปี	3.84	-	-	-
	50 ปีขึ้นไป	4.05	-	-	-

*P < .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านความสามารถผู้ปกครองกลุ่มอายุ 30 – 35 ปี แตกต่างจากผู้ปกครองกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสุขภาพผู้ปกครองกลุ่มอายุ 30 - 50 ปี แตกต่างจากผู้ปกครอง กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.65	0.88	4.86*	.002
	ภายในกลุ่ม	368	66.93	0.18		
	ทั้งหมด	371	69.59			
ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	10.24	3.41	14.67*	.000
	ภายในกลุ่ม	368	85.61	0.23		
	ทั้งหมด	371	95.86			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	3	9.42	3.14	17.19*	.000
	ภายในกลุ่ม	368	67.24	0.18		
	ทั้งหมด	371	76.67			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.39	2.13	13.23*	.000
	ภายในกลุ่ม	368	59.25	0.16		
	ทั้งหมด	371	65.64			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ้ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียน	ระดับ การศึกษา	\bar{X}	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี
ด้านความสามารถ	ประถมศึกษา	3.76	-	-	-	.42*
	มัธยมศึกษา	3.84	-	-	-	-
	อนุปริญญา	3.71	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	3.84	-	-	-	-
ด้านสุขภาพ	ประถมศึกษา	3.87	-	-	.49*	.39*
	มัธยมศึกษา	3.99	-	-	.60*	-
	อนุปริญญา	3.38	-	-	-	.88*
	ปริญญาตรี	4.27	-	-	-	-
ด้านครอบครัว	ประถมศึกษา	3.95	-	-	.41*	.48*
	มัธยมศึกษา	4.08	-	-	.53*	.35*
	อนุปริญญา	3.54	-	-	-	.89*
	ปริญญาตรี	4.44	-	-	-	-
รวม	ประถมศึกษา	3.86	-	-	-	.76*
	มัธยมศึกษา	3.97	-	-	-	-
	อนุปริญญา	3.54	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	4.30	-	-	-	-

*P < .05

จากตารางที่ 4.14 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
จำแนกตามระดับการศึกษาด้านความสามารถ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับ
ประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้าน
สุขภาพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับอนุปริญญา
และแตกต่างจากผู้ปกครองระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วน
ร่วมของผู้ปกครองระดับมัธยมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับอนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 และ ด้านครอบครัวการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับประถมศึกษาแตกต่าง

จากผู้ปกครองระดับอนุปริญญาและแตกต่างจากผู้ปกครองระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองระดับมัธยมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับอนุปริญญาและแตกต่างจากผู้ปกครองระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับอนุปริญญาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่การจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองนักเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.55	0.77	4.22*	.015
	ภายในกลุ่ม	369	68.03	0.18		
	ทั้งหมด	371	69.59			
สุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.79	1.89	7.59*	.001
	ภายในกลุ่ม	369	92.07	0.25		
	ทั้งหมด	371	95.86			
ครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	2.24	1.12	5.56*	.004
	ภายในกลุ่ม	369	74.42	0.20		
	ทั้งหมด	371	76.67			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.79	0.89	5.19*	.006
	ภายในกลุ่ม	369	63.84	0.17		
	ทั้งหมด	371	65.64			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่าในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จึงนำไปทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน	ประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	ขยายโอกาส	มัธยมศึกษา
ด้านความสามารถ	ประถมศึกษา	3.82	-	-	-
	ขยายโอกาส	3.71	-	-	.16*
	มัธยมศึกษา	3.88	-	-	-
ด้านสุขภาพ	ประถมศึกษา	4.00	-	.18*	.22*
	ขยายโอกาส	3.81	-	-	-
	มัธยมศึกษา	3.77	-	-	-
ด้านครอบครัว	ประถมศึกษา	4.06	-	.17*	-
	ขยายโอกาส	3.88	-	-	-
	มัธยมศึกษา	3.95	-	-	-
รวม	ประถมศึกษา	3.96	-	-	.16*
	ขยายโอกาส	3.80	-	-	-
	มัธยมศึกษา	3.86	-	-	-

*P < .05

จากตารางที่ 4.16 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสามารถผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสุขภาพผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษามีส่วนร่วมแตกต่างจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและแตกต่างจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านครอบครัวผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษามีส่วนร่วมแตกต่างจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3

1.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา

1.3 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 11,170 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากรคือ ผู้ปกครองของนักเรียนกำลังศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 – 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ผู้ปกครองของนักเรียนกำลังศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส ช่วงชั้นที่ 1–3 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้ปกครองของนักเรียนกำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 – 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน

2.2 เครื่องมือการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 67 ข้อ ค่าคุณภาพของเครื่องมือ 0.95

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนคือ ขอนหนังสือรับรองจากภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 แล้วประสานความร่วมมือกับผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่วิธีเซเฟเฟ การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้คอมพิวเตอร์

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่ามีจำนวนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 372 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายมากกว่าเพศหญิง จำแนกตามกลุ่มอายุ ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มอายุ 30 – 50 ปีมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษาผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษามีมากที่สุด รองลงมาผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุปริญญา และผู้ปกครองนักเรียนระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด และเมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด รองลงมาผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีน้อยที่สุด

3.2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า ด้านความสามารถผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ จำแนกตามเพศในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำแนกตามกลุ่มอายุผู้ปกครองในภาพรวมและรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

3.3.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาจำแนกตามเพศผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง ในภาพรวม มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านครอบครัว ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

3.3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาจำแนกตามกลุ่มอายุผลการเปรียบเทียบ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในภาพรวมทั้ง 3 กลุ่มอายุ มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถและด้านสุขภาพมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านครอบครัว ไม่มีความแตกต่างกัน

3.3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้านมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองระดับการศึกษาประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษานุปริญญา และแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผู้ปกครองระดับการศึกษามัธยมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษานุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ผู้ปกครองระดับการศึกษานุปริญญาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองระดับการศึกษาประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษานุปริญญาและแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองระดับการศึกษามัธยมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษานุปริญญาและแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผู้ปกครองระดับการศึกษานุปริญญาแตกต่างจากผู้ปกครองระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนประเภทที่จัดการศึกษาในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความสามารถ พบว่า ผู้ปกครองโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสุขภาพ พบว่า ผู้ปกครองโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและแตกต่างจากผู้ปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านครอบครัว พบว่าผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยได้ข้อค้นพบสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังต่อไปนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งด้านความสามารถ

ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เว้นแต่ รายชื่อ ด้านความสามารถ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนจากครูที่ปรึกษาหรือครูในโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 3.45 ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษทั้งในและนอกโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 3.42 และส่งเสริมให้นักเรียนผลิต คิดค้น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ค่าเฉลี่ย 3.25 ซึ่งในความน่าจะเป็นผู้ปกครองน่าจะมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน เพราะผู้ปกครองถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เบลล์ (Bell 1973:236 อ้างใน ชีรภัทร์ เจริญดี, 2542) ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองต่อการพัฒนาสติปัญญา โดยเชื่อว่าการศึกษาในวัยเรียนผู้ปกครองควรจัดเพิ่มเติมให้แก่เด็กที่บ้าน เป้าหมายของการศึกษาควรเป็นไปเพื่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการสร้างความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาย่างมีแบบแผน และสอดคล้องกับ บาร์นส์ (Barnes, 1995) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าว และยังได้พบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีและครอบครัวมีความสุข เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

4.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3

4.2.1 ผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและหญิง ต่างก็มีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิง จะมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านครอบครัวมากกว่าผู้ปกครอง ที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเพศหญิงจะให้ความสำคัญและใส่ใจในเรื่องของครอบครัวเป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้หญิงโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กันยา สุวรรณแสง (2539 : 22) กล่าวว่า เพศทำให้เกิดความแตกต่างของบุคลิกภาพ ธรรมชาติ และสังคมกำหนดให้หญิงและชายมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเพศหญิงจะมีความสามารถในการเข้าใจถึงอารมณ์และสัญญาณต่าง ๆ ที่ไม่ต้องใช้คำพูดได้ดี จึงทำให้เพศหญิงมีความสามารถทางด้านภาษาและเรื่องการสอนมากกว่าเพศชาย ดังนั้นเพศจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในอันที่จะส่งผลทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2.2 อายุของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงกลุ่มอายุ 30-50 ปี และกลุ่มอายุของผู้ปกครองมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 กล่าวคือ กลุ่มผู้ปกครองที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปจะมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกรมสุขภาพจิต (2544 : 7) ช่วงอายุระยะต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างในแต่ละบุคคลและอิทธิพลของวัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อมรวมด้วยเสมอ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวอาจจะมีปัจจัยอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอีกหลายประการ

4.2.3 ผู้ปกครองของนักเรียนจะมีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับปริญญาตรีแต่ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จากความหลากหลายของระดับการศึกษาดังกล่าวทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อังศิธร พ่วงแพ (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันและวุฒิการศึกษาต่างก็มีลักษณะร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรภัทร์ เจริญดี (2542 : 50 – 52) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าเข้ามามีส่วนช่วยในการที่จะเข้าใจและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาดำจากการเปรียบเทียบตัวแปรทั้ง 3 ประเภท ไม่ว่าจะ เป็นเพศ กลุ่มอายุ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความแตกต่างกันสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่จัดการศึกษา

ในการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการจัดการศึกษาแตกต่างกัน จะมีระดับการปฏิบัติการมีส่วนร่วมต่างกัน กล่าวคือโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีการมีส่วนร่วมเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ วิเศษจิต (2542 : 27) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีนักเรียนในปกครอง ระดับชั้นต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา) โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักเรียน ส่วนด้านผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ฉะนั้นระดับชั้นของผู้ปกครองจึงเป็นตัวแปรที่น่าสนใจและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะในการทำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ครั้งนี้ไม่มีด้านใดที่มีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น โรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วน ซึ่งผู้ปกครองควรให้การดูแล เอาใจใส่ลูกหลานให้มากกว่านี้ เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน

5.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนจากครู ที่ปรึกษาหรือครูในโรงเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนน่าจะจัดทำ ข้อมูลและรายงานการเข้าเรียนติดตามการมาเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบและตอบรับการ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ นักเรียนตั้งใจเรียนและพัฒนาคุณภาพนักเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

5.1.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติม ทั้งในและนอกห้องเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดทำบัญชี รายชื่อแหล่งเรียนรู้ประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งแนะนำให้นักเรียนทราบ เพื่อที่เมื่อมีโอกาสจะได้หา ความรู้เพิ่มเติม โดยการเรียนนอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย หรือการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายไม่มากนัก

3.1.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมให้นักเรียนผลิตคิดค้น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนจึงควร จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดทำโครงการในรายวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นโครงการที่เป็น รูปธรรม โดยการนำวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาประดิษฐ์คิดค้น เพื่อที่จะได้เป็นการฝึกทักษะการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในสถานศึกษา

5.2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

5.2.3 ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง และปัจจัยในการส่งเสริมให้ นักเรียน เรียนพิเศษทั้งในและนอกห้องเรียน

5.2.4 ควรศึกษาบทบาทของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2524) *คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการเรียน* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา
- กรมสามัญศึกษา (2530) *คู่มือแนะแนว* กรุงเทพมหานคร จงเจริญการพิมพ์
.....(2543) *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
-(2545) *นโยบายกรมสามัญศึกษา* กรุงเทพมหานคร ประชาชน
-(2546) “แนวคิด วิธีการป้องกัน แก้ไข และควบคุมปัญหาเสพติด ของ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” *เอกสารประกอบการ
ประชุมสัมมนาผลการดำเนินงานตามนโยบายประกาศสงครามขั้นแตกหัก เพื่อ
เอาชนะยาเสพติด* กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- กรมสุขภาพจิต (2541) *คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับครู*
พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ ร.ส.พ.กระทรวงสาธารณสุข
-(2542) *การดูแลสุขภาพจิตครอบครัวสำหรับแกนนำครัวเรือน* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์สำนักพัฒนาสุขภาพจิต
-(2544) *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
-(2546 ก) *คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
-(2546 ข) *คู่มือครูดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครู* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
-(2546 ค) *คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
-(2546 ง) *คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
-(2546 จ) *คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต*
พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

- กรมอนามัย (2536) *โครงการอบรมครูเพื่อเป็นที่ปรึกษาแนะแนวสุขภาพวัยรุ่น* กรุงเทพมหานคร
กระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงศึกษาธิการ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ (2544) *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- _____ (2546) *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 256*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ การศาสนา
- กันยา สุวรรณแสง (2539) *จิตวิทยาทั่วไป* กรุงเทพมหานคร อักษรวิทยา
- กาญจนา ศรีภาพสินธ์ (2533) *การบริหารกิจการนักเรียน* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- กิตติคุณ ศรีสว่าง (2539) *สุขภาพอนามัยและพลศึกษา* กรุงเทพมหานคร เจริญดีการพิมพ์
- จรรยา จินายนและคณะ (2516) *การทดสอบเพื่อการแนะแนว* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว
- ฉัตรฤทัย บุรณากาญจน์ (2538) “ผลของการให้คำปรึกษาคตามทฤษฎีเหตุผลอารมณ์ที่มีต่อ
ทัศนคติในการเล่นการพนันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนิเวศน์
ธรรมาราม จังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ฉันทนา ภาคบงกช (2537) *ผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย.ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนา
การประถมศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- ชมภูษ หมูน้อย (2539) “การศึกษาสุขภาพจิตและความต้องการบริการสุขภาพจิตในโรงเรียน
ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชาญชัย ศรีไชยเพชร (2522) *โครงการสุขภาพในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ธีรภัทร์ เจริญดี (2542) “การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- นฤมล สิริพันธ์ (2533) “ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ความสำคัญการเกิดเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรม การกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้น ม. 3 กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นวรรตน์ ศรีพรหม (2543) *วารสารข้าราชการครู* 21(2), 2-5
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2537) *กลวิธีแนวการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน* กรุงเทพมหานคร ศักดิ์โสภณพานิช
- บันเทิง ชลช่วยชีพ (2542) *กลุ่มกิจกรรมแนะแนว ม.3* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์ _____ (2543) *กลุ่มกิจกรรมแนะแนว ม. 2 ม.1*. กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- บัญญัติ จันทร์รักษา (2540) “ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535) *การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ชมรมเด็ก
- ประเสริฐ ต้นสกุล (2538) “ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหา- วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (มัธยม)W” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ปรางพร พงษ์ประเสริฐ (2538) “ความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มุสดี เรื่องศรีมัน (2533) “บทบาทของผู้ปกครองหรือครูในการส่งเสริมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ที่มีสติปัญญาเลิศและความสามารถพิเศษ กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ไพฑู ลิทธิสุนทร (2543) “บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียน” *วารสารลานปฏิรูป* 2(2),3-5
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2540) *จิตวิทยาครอบครัว* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พัชรี วงจรสร้างสี (2541) “การนำเสนอแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ใจ บุญยัง (2540) “การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสาระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ภูมินทร์ อ่อนละมุน (2538) “ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโสภณศิริราช อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- รุจา ภูไพบูลย์ (2537) *การพยาบาลครอบครัว พิมพ์ครั้งที่ 2* ขอนแก่นการพิมพ์
- โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา (2545) *ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษา* ชลบุรี โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา
- วนิดา เพื่อนงาม (2545) “ศึกษาผลการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านความพึงพอใจของชุมชนของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแหลมใต้ (สุดสุนทร)” งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- วารภรณ์ ตระกูลสถิตย์ (2539) *จิตวิทยาการปรับตัว* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- วัชรี ทรัพย์มี (2520) *การแนะแนวในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนา พันธูเมฆา (2528) “องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิจิต นิ่มนวล (2546) *ปัญหานำร่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน* ชลบุรี โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา
- วิโรจน์ ศรีโกคา และพีระ รัตนวิจิตร (2544) *การประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาชาติ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญกิจ
- วีระ ไชยศรีสุข (2539) *สุขภาพจิต* กรุงเทพมหานคร ดัน้อการพิมพ์

- วีระชาติ สวนไพรินทร์ และเทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย (2530) “ความคาดหวังของผู้ปกครอง
นักเรียนที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม”
กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริวรรณ เสรีรักษ์ (2539) *องค์การและการจัดการ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์และไทเทกซ์
- สมพร สุทัศนีย์ (2544) *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน* กรุงเทพมหานคร ดำเนินการพิมพ์
- สมศรี เพชรโชติ (2540) *ค่านิยมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมหมาย วัฒนะศิริ (2529) “การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี”
ปริญญาณิพนธ์ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย (2518) *ตำราครอบครัวสัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร
ไทยวัฒนาพานิช
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุดทอง
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2546) *การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด*
กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545) *รายงานการประเมินมาตรฐาน
กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา*
- สำนักสภาผู้แทนราษฎร (2540) *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*
กรุงเทพมหานคร กองการพิมพ์
- สุชา จันทรเฒ (2533) *จิตวิทยาเด็ก* กรุงเทพมหานคร แพร่พิทยา
- สุพจน์ เบญจมฤต (2542) “การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาและแนว
ทางการจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดชลบุรี” งานนิพนธ์ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุวิทย์ มูลคำ (2540) *แฟ้มสะสมงาน พิมพ์ครั้งที่ 5* กรุงเทพมหานคร ทีพีพรินท์
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2542) *การประเมินผลงานสะสมทางพลศึกษา* กรุงเทพมหานคร เอ็ดดิสันเพรส
โปรดักส์
- แสงเดือน ทวีสิน (2545) *จิตวิทยาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยเส็ง

- พรรษา นิลวิเชียร (2535) *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โอเดียน สโตร์
- องค์การอนามัยโลก (2519) *คู่มือส่งเสริมสุขภาพนักเรียนมัธยมศึกษาสำหรับครู* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- อนันต์ อนันตรังสี (2518) *หลักการแนะแนว* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ (2537) “สภาพการใช้ระเบียบสะสมในโรงเรียนประถมศึกษา” *วารสารแนะแนว* 12 (5).9
- อังศิธร พ่วงแพ (2544) “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช*
- อังสนา เปศะนันท์ (2536) “การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดบางโพโอบมาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมคุณธรรมละเลย” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2522) *คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชนบท 2* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อำนาจ ทองโปร่ง (2541) “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง” *วารสารวิจัย* 1(2), 5-7
- อุษณีย์ เข็นสบาย (2533) *จิตวิทยาแนะแนว* กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้งเฮ้าส์.
- อเนก หรัยเจริญ (2544) “ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา*
- Barnes, R.A. (1995). African American parents involvement in their children s schooling. *Dissertation Abstracts International*, 55(5), 3152-A.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York : Harper Collins.
- Dale, G.R. (1965). *Down stream failure in the grammars School*. London : Routledge & Kegan Paul.

- Frankel, E. (1962). A comparative study of achieving and underachieving high school boys of High intellectual ability reading in educational psychology. *Educational and Psychological Measurement*, 40(4), 174-179.
- Goetsch, D.L. & David. S. (1994). *Introduction to total quality: Quality, productivities, Competitiveness* London : Prentice Hall International.
- Krcjcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3),608-610
- Worthigton, L.H.& Grant, C.W. (1971). Factors of academic success : A Multivariate Analysis. *The Journal of Educational Research*, 8(12), 7-10.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 141

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 13 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3

เนื่องด้วย นายพงศ์พันธ์ แก้วหาวงส์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการ
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชกำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ปกครองนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความ
กรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	260.63	903.403	.356	.957
a2	260.59	888.055	.523	.956
a3	260.84	898.781	.427	.957
a4	260.81	904.415	.304	.957
a5	260.94	893.028	.586	.956
a6	260.63	886.435	.509	.957
a7	260.84	898.781	.383	.957
a8	260.97	894.934	.374	.957
a9	260.47	890.386	.563	.956
a10	260.28	887.047	.522	.956
a11	260.94	885.931	.543	.956
a12	261.31	892.738	.388	.957
a13	260.66	897.265	.416	.957
a14	260.59	885.733	.587	.956
a15	260.66	892.620	.368	.957
a16	260.22	895.854	.424	.957
a17	260.09	887.701	.562	.956
a18	260.41	889.668	.578	.956
a19	260.78	881.789	.624	.956
a20	260.53	879.547	.670	.956
a21	260.78	890.951	.523	.956
a22	260.09	898.023	.624	.956
a23	260.16	887.491	.707	.956
a24	260.63	882.306	.669	.956

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b1	261.09	904.023	.268	.957
b2	260.47	889.870	.574	.956
b3	260.28	889.951	.555	.956
b4	260.16	887.039	.641	.956
b5	260.63	896.435	.333	.957
b6	260.41	883.668	.670	.956
b7	260.59	881.797	.592	.956
b8	260.41	877.217	.662	.956
b9	260.41	883.668	.537	.956
b10	260.88	887.661	.440	.957
b11	260.91	890.217	.469	.957
b12	260.59	885.668	.527	.956
b13	260.38	897.403	.485	.957
b14	260.63	899.661	.339	.957
b15	260.78	887.918	.498	.957
b16	260.31	889.060	.613	.956
b17	260.09	899.894	.436	.957
b18	260.28	900.467	.437	.957
b19	260.50	888.258	.567	.956
b20	260.22	881.789	.671	.956
b21	260.34	902.168	.341	.957
b22	260.34	877.394	.684	.956
b23	260.19	895.706	.523	.957
b24	260.78	895.983	.469	.957

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	260.34	899.201	.406	.957
c2	260.06	898.383	.468	.957
c3	260.22	890.628	.580	.956
c4	260.59	903.991	.290	.957
c5	260.53	886.967	.446	.957
c6	261.00	915.548	.019	.959
c7	260.22	891.660	.530	.956
c8	260.41	881.410	.715	.956
c9	260.91	894.088	.453	.957
c10	260.38	900.048	.375	.957
c11	260.03	894.934	.513	.957
c12	259.97	897.386	.484	.957
c13	260.13	891.145	.655	.956
c14	260.50	874.710	.605	.956
c15	260.06	901.480	.424	.957
c16	260.19	896.480	.474	.957
c17	260.13	894.435	.619	.956
c18	260.25	895.548	.458	.957
c19	260.47	894.451	.437	.957

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items	N of Cases
.957	67	40

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
อำเภอหนองสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งเป็นผลดีต่อการบริหารงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน และการวิจัยนี้จะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากท่าน ผู้วิจัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามได้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. การตอบแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและจะไม่มีผลเสียใด ๆ กับท่านและบุตรของท่าน

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายพงศ์พันธ์ แก้วหาวงค์

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศของท่าน

ชาย

หญิง

2. อายุของท่าน

ต่ำกว่า 30 ปี

30 – 50 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาประเภท

โรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาส

โรงเรียนมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ
ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

- คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมี 5 ระดับดังนี้
- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด / ปฏิบัติบ่อยครั้งหรือเป็นประจำ
 - 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก / ปฏิบัติค่อนข้างบ่อยครั้ง
 - 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง / ปฏิบัติบางครั้ง
 - 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย / ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
 - 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด / ปฏิบัติภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านความสามารถ					
1	ติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งรายภาคและรายปีการศึกษา.....					
2	สอบถามปัญหาและช่วยแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาด้านการเรียน.....					
3	ติดตามการเขาเรียนของนักเรียนจากครูที่ปรึกษาหรือครูในโรงเรียน.....					
4	ติดตามนักเรียนเกี่ยวกับความตั้งใจและความสนใจเรียนจากครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอน.....					
5	กวาดขันนักเรียนให้ทำการบ้าน อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน.....					
6	ติดตามการมาและการขาดเรียนของนักเรียน.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
7	ติดตามนักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งด้านการเรียนและกิจกรรมในโรงเรียน.....					
8	ส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น.....					
9	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่อาศัยพักแรมทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
10	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
11	ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติมทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
12	ส่งเสริมให้นักเรียนผลิต คิดค้น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ					
13	ส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยการเข้าห้องสมุด การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ					
14	ส่งเสริมให้นักเรียนติดตามข่าวสารสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน.....					
15	ส่งเสริมให้นักเรียนนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน.....					
16	อนุญาตให้นักเรียนไปทัศนศึกษากับทางโรงเรียน					
17	สนับสนุนให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
18	ส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีโอกาสแสดงออก ทางความสามารถพิเศษตามความถนัดและ ความ สนใจทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และนาฏศิลป์.....					
19	ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกเกี่ยวกับหน้าที่ พิเศษต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนในการ เป็นหัวหน้าห้อง หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าการจัด กิจกรรมต่าง ๆ					
20	ฝึกให้นักเรียนมีลักษณะของความเป็นผู้นำและ ผู้ตามที่ดี.....					
21	เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกับทาง โรงเรียน เพื่อรับทราบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการ สอนของนักเรียน.....					
22	ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเมื่อมีการจัด กิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
23	ให้ขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนเมื่อนักเรียน ได้มีโอกาสแสดงผลงานทั้งที่ได้รับรางวัลและ ไม่ได้รับรางวัล.....					
24	ประสานงานกับ โรงเรียนด้านการประเมินผล และรายงานผลด้านการเรียนระหว่างบ้านกับ โรงเรียนทั้งรายภาคและรายปี.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านสุขภาพ					
25	ติดตามความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงและ น้ำหนักของนักเรียน.....					
26	ดูแลความสะอาดด้านร่างกายของนักเรียน.....					
27	แนะนำดูแลการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกัน การรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง ผู้อื่น ครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน.....					
28	ดูแลช่วยเหลือเกี่ยวกับการเจ็บป่วยโรค ประจำตัวของนักเรียน.....					
29	ดูแลความผิดปกติ ความพิการ หรือความ บกพร่องทางร่างกายของนักเรียนเกี่ยวกับ การมองเห็น การได้ยิน หรืออวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย.....					
30	ดูแลเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการและถูก สุขลักษณะ.....					
31	จัดหาเครื่องแต่งกายและดูแลการแต่งกายให้ เหมาะสมกับวัยและโอกาส.....					
32	จัดที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะตามความ เหมาะสมและฐานะความเป็นอยู่.....					
33	ดูแลหรือพาไปพบแพทย์เมื่อมีอาการ เจ็บป่วย.....					
34	ไปพบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพประจำปี.....					
35	ส่งเสริมให้นักเรียนออกกำลังกายเป็นประจำ สม่ำเสมอ.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
36	สนทนา สอบถามความทุกข์ – สุขของนักเรียน เป็นปกติ.....					
37	เป็นต้นแบบที่ดีของการเป็นคนที่มีความ แจ่มใส ร่าเริง ไม่เอาแต่ใจตนเอง.....					
38	สังเกตและหาแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียน ในการแสดงออกทางอารมณ์เกี่ยวกับความวิตก กังวล ความซึมเศร้า สมาธิสั้น การอยู่ไม่นิ่ง หรือการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์.....					
39	ให้คำแนะนำในการแสดงออกด้านอารมณ์ พฤติกรรมกับบุคคลอื่นและบุคคลใน ครอบครัว.....					
40	มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่นักเรียน.....					
41	เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทาง วัฒนธรรม และประเพณีสำคัญกับเพื่อนหรือ ผู้อื่นตาม โอกาสอันควร.....					
42	ให้ขวัญและกำลังใจหรือรางวัลแก่นักเรียน เมื่อ นักเรียนประพฤติในสิ่งที่ดีงาม.....					
43	มีส่วนในการดำเนินงานเครือข่ายผู้ปกครอง โดยการเข้าร่วมประชุมช่วยสอดส่องดูแล พฤติกรรมนักเรียนทั้งในปกครองของตนเอง และผู้อื่น.....					
44	อบรม สั่งสอน ให้คำปรึกษา แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตน มีทักษะการดำรงชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
45	ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนแก่ทาง โรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการดูแลพฤติกรรม นักเรียน.....					
46	ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับ นักเรียน เพื่อเป็นการแสดงความรัก ความ อบอุ่น ความเมตตาปราณีแก่นักเรียน.....					
47	ส่งเสริมนักเรียนในการสร้างความสัมพันธ์อันดี กับเพื่อน ครู และบุคคลทั่วไป.....					
48	ประสานงานกับโรงเรียนด้านการประเมินผล และรายงานผลด้านสุขภาพระหว่างบ้านกับ โรงเรียนเป็นรายภาคและรายปี.....					
ด้านครอบครัว						
49	หารายได้มาใช้จ่ายสนองความต้องการพื้นฐาน ในครอบครัวเกี่ยวกับอาหารเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัยและยารักษาโรค.....					
50	อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักประหยัดและ อดออม.....					
51	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้จ่าย ประหยัด อดออมตามความเหมาะสม.....					
52	ให้นักเรียนได้ศึกษาและฝึกการทำงานเพื่อ เรียนรู้อาชีพของผู้ปกครอง.....					
53	ส่งเสริมให้นักเรียนหารายได้พิเศษ ระหว่างเรียน.....					
54	ส่งเสริมให้นักเรียนรับทุนการศึกษาจากทาง โรงเรียน หรือหน่วยงานอื่น.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
55	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนให้แก่นักเรียน อย่างเพียงพอ.....					
56	สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่นักเรียนในการ เดินทางมาโรงเรียน ค่าอาหารกลางวัน หรือ ค่าใช้จ่ายในการเรียน.....					
57	บริจาคเงิน วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งของ เครื่องใช้ให้แก่ทางโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกแก่นักเรียน.....					
58	จัดสภาพที่อยู่อาศัยให้แก่นักเรียนอย่างเป็น สัดส่วน มิดชิด และปลอดภัย.....					
59	ดูแล คุ้มครองนักเรียนให้มีความปลอดภัยจาก ภัยอันตรายอันเกิดจากการเที่ยวเตร่ การจับขี้ ขวดขานพาหนะ การทะเลาะวิวาท การพนัน และประพฤติดนทางชู้สาว.....					
60	ดูแลนักเรียนไม่ให้มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยา เสพติด หรือสิ่งเสพติดอื่น ๆ.....					
61	สอบถามทุกข์ สุข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับ เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีผลต่อตัวนักเรียน.....					
62	สอดส่องดูแลนักเรียนการการเดินทางไป-กลับ โรงเรียน.....					
63	สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลใน ครอบครัว หรือญาติพี่น้อง.....					
64	อบรม สั่งสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นที่รักของคนทั่วไป....					
65	ส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้ที่เคารพสิทธิหน้าที่ ของตนเองและผู้อื่น.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกาดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
66	แนะนำนักเรียนให้รู้จักการป้องกันอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียนและผู้อื่น.....					
67	ประสานงานกับโรงเรียนด้านการประเมินผลและรายงานผลความสัมพัทธ์ในครอบครัวระหว่างบ้านกับโรงเรียนทั้งรายภาคและรายปี...					
68	ติดตามนักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านการเรียนและกิจกรรมในโรงเรียน.....					
69	ส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น.....					
70	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
71	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
72	ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติมทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
73	ส่งเสริมให้นักเรียนผลิต คิดค้น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ					
74	ส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยการเข้าห้องสมุด การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ.....					
75	ส่งเสริมให้นักเรียนติดตามข่าวสารสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน.....					
76	ส่งเสริมให้นักเรียนนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน.....					

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพงศ์พันธ์ แก้วหางส์
วันเดือนปีเกิด	15 พฤษภาคม 2502
สถานที่เกิด	50 หมู่ 5 บ้านหนองหวาย ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น 40190
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50 หมู่ 5 บ้านหนองหวาย ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น 40190 โทร 403 – 491715
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.2 (หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนโรงเรียนบ้านหนองแวงยาว) ตำบลคอนคู อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น 40190
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองแวงยาว อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2521 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชา ช่างยนต์ พ.ศ. 2545 ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคครูชั้นสูง (ปทส.) สาขาวิชาโคเนื้อโคนม พ.ศ. 2550 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช